

ELŐFIZETES:

HELYTART:

Egy évre 24 leány.
Egy hónap 2 leány.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 leány.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-betűs betűk az egyenes 20 fillér,
minden bővebbet 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézárny-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

POSZTERISZTÓ
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 26.

Arz hadosztályai Breszt-Litowszk erődövébe verték vissza az oroszokat.

Budapest, augusztus 25. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

József Ferdinánd főherceg és Kövess gyalogsági tábornok csapatai szövetségesünkkel együttesen ellenséget folytonos harcok között a Lesna felé szorítják vissza. A még Breszt-Litowszktól délnyugatra harcoló orosz csapatok ellenállása is megtört. Arz tábornok hadosztályai és a német csapatok az erődövezetig vetették őket vissza. Wlodawától északkeletre a német csapatok ellenséget egyre mélyebben üldözik az erdők és mocsarak területére. Puchallo tábornok lovassága a Koveltől Kobrin felé vezető út mentén nyomul előre. Honvédhuszárok kovel-breszt-litowszki vasútvonalon sáncokkal megerősített falat rohammal vettek be. Wladimir Wolinskijtől a besszarábiai határig csend uralkodik.

Olasz hadszíntér:

A doberdoi fensik szakaszon tegnap az ellenséges gyalogságot, amely magát a Monte dei sei Busi déli lejtőjén fészkelte be, tüzérségünk kényszerítette, hogy állásait elhagyja. Harcvonalunk San Martinótól nyugatra újra nehéz tüzérségi tűz alatt állott. Délután az olaszok itt újra támadtak, de mint tegnapelőtti előretörések alkalmával is védelmi vonalaink közelében utasítottuk vissza. A görzi és tolmeni hídfő előtt, valamint a Krn vidékén is aránylag csend uralkodik, ellenben Flitsch és Raibl előtt az ellenség folytatja élénkebb tevékenységét. A tiroli határvidéken több rendbeli harcok fejlődtek ki. Tegnap késő este az ellenséges gyalogság a lavaronei fensik északi szakasza ellen kezdett előnyomulni, de ma reggelre ezen támadás már vissza volt verve. A tonalei út mentén mindkét oldalon hajnal óta több zászlóalj támadt. A harc itt még tart. A tüzérségi harcok csaknem az egész tiroli harcvonalon tovább folynak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bialystok körül átkeltek a Narewen a német csapatok.

Berlin, augusztus 25. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Champagneban sikerrel robbantottunk fel több aknát. Vogezeiben Schratzmenlein egy ellenséges támadást kézi gránátokkal visszavertük és Sondernachtól délnyugatra az augusztus 17-én elvesztett árkoknak egy részét visszafoglaltuk. Egy német hadirepülő tegnapelőtti Nieuport mellett lelőtt egy francia kétfedelű repülőgépet.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Njementől északra Birschi vidékén sikeres ütközetben hatszázötven oroszot elfogtunk. Eichon vezérezredes hadserege győzelmesen harcolva tovább nyomult kelet felé. Itt egy-

ezernyolcszázötven orosz jutott hadifogságba és több géppuska esett zsákmányul. Scholtz tábornok hadserege elérte a Beregowkat, elfoglalta Kny-szynt és Tykocintól délre átkelt a Narewen. Gallwitz tábornok hadserege a Sokolow-Bialystok közötti út mentén kikényszerítette az átkelést a Narewen, jobb szárnya az ellenség visszavetése után az Orlankaig jutott. E hadsereg négyezerhatszáz oroszot, köztük tizenhét tisztet ejtett foglyul és kilenc géppuskát zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja:

Az ellenség tegnap az üldözést hiába igyekezett megállítani; megtámadtuk és a hislowleskai erdőbe üztük. Az erdőtől délre csapataink elérték a Werchowiczetől keletre fekvő vidéket. Több, mint egyezerhatszáz oroszot fogtunk el.

Mackensen tábornagy hadcsoportja.

A hadcsoport a megvert ellenség nyomában közeledik a Lesna nyugati partján emelkedő magaslatokhoz (Breszt-Litowszktól északra) Breszt-Litowszk délnyugati arcvonalán Dobrinkánál osztrák-magyar és német csapatok tegnap áttörték a vár előretolt állásait. A Bug keleti partján Wlodawától északkeletre Linsingen tábornok hadseregének egyes részei harcolva nyomulnak észak felé. Legfelsőbb hadvezetőség. (Megjegyzés: Birschi mintegy hatvan kilométernyire fekszik Poniewiectől északkeletre.) (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A cár költözik.

Arad, augusztus 25.

Akik a hódító seregek útját a földabroszon nézik, ne komorodjanak el, ha az elfoglalt területeken túlvévő mérhetetlen nagy birodalomtestet látják. Es ne mondjátok magatokban: mihaszna, ha elesik ma holnap Breszt-Litowszk, Riga, — mennyi elfoglalni valója van még a győzteseknek egész a Volgáig, sőt azon is túl, ahol a hadifoglyok levelezőlapjai révén ismeretessé lett turkesztáni és szibériai helységek vannak! Ne féljete: ahhoz, hogy Oroszország legyen tiporva, nincsen szükség arra, hogy Európa és Azsia minden orosz területeit megszálljuk. Attól se kell tartani, hogy nagyon mélyre megyünk be az orosz mezőkre, olyan mélyre, ahol már veszedelem lephetné meg a diadalmas katonákat.

A döntő győzelem előjele egy Szentpétervárról jövő udvari hirben jelentkezik. A cári udvar csomagol, a cár elköltözik Pétervárról. Ezáltal nem a saját alattvalói elől keres biztonságot, mint a múltban egy néhányszor; a közeledő ellenség készíteti a menekülést. Minden hetvenkeds ellenére, a melylyel az orosz diplomaták és a hazugságra tartott távirati ügynökségek az orosz vereségek hatását ellensúlyozni igyekeznek, bizonyossá vált, hogy a cár nem érzi magát biztonságban a maga székvárosában, a Néva partján. Az orosz főváros fölött megjelentek a pusztulás varjai: az ellenséges repülőgépek, a melyek bombái esetleg ép a cári palota tetőzetére, vagy terraszára hullhatnának. Es azt se lehet tudni, hogy messze van az idő, a mikor a feltar-

tóztathatlan előnyomulás útja Szentpétervárra visz . . .

Esztendeje ilyenkor, nagyképű londoni lapokban megjelent az entente háborús repertoárja. Szeptember elsején az oroszok Boroszlóban lesznek, tizenötödikén Bécsben, október elsején, reggel fél tizkor pedig Berlinben, a brandenburgi kapunál. Most, egy esztendő múltán senki se hirdeti, senki se, tudja Hindenburg határidőnaplóját; ámde az bizonyos, ha ebben a naplóban föl van jegyezve Szentpétervár megszállása, akkor az be is következik.

Amikor a cár kimegy Szentpétervárról, akkor talán még előbb, mintsem az ellenség odaér, bevonul egy hatalmas valami: a forradalom. A cár futása felvilágosítja azokat, akik még nem látnak tisztán, hogy Oroszország elvesztette a háborút. Es ez a fölismerés ki fogja váltani a tömegek irtóztos tiltakozását az ellen, hogy Oroszország vérét és jószágait, legszébb és legbüszkébb helyeit tovább pararolják ebben az igazságtalan háboruban.

Különös vád egy aradi vendéglős ellen.

(A letoglalt számológép. — El a szanatóriumba.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Szokatlan ügy foglalkoztatja most az aradi vendéglősöket. Egyik kartársuk ellen a főpincére különös panaszt emelt az illetékes hatóságnál. A panasz szerint a vendéglős — aki nek a város centrumától távol kitűnően jövedelmező fizete van — jelentékeny összeggel károsította meg úgy a legutóbbi, mint a régebbi főpincéreit. A jelentő K. a következőképpen adta elő állításait:

— A magyarországi főpincérek között évek óta hallható az a panasz, hogy egy aradi vendéglősnél minden pénzüket „eltízetik.” A legtöbb főpincér rendszerint tekintélyes készpénzzel lép be valamely nagyobb fizetbe; az aradi szóban lévő vendéglő főpincérei is szép készpénz birtokában voltak és amikor otthagyták állásukat, alig birtak elutazni. A legutóbbi évben kezdtek belátni a főpincérek, hogy abban a vendéglőben valami nincsen rendjén. Én ekkor elhatároztam, hogy utána nézek a dolognak, mert nem tudtam nézni kollégáim tönkremenését. Valahogyan úgy intéztem a dolgot, hogy engem vegyen föl az a vendéglős. Én ezelőtt Temesváron működtem és direkt otthagytam kitűnő állásomat, csak hogy végére járjak a dolognak. Már az első napokban láttam, hogy valami baj van a kréta körül. Amikor a vendéglőssel el kellett számolnom, sohase stimmelt a pénz. Az automatikus gépezettel működő nagy kassza mindig több összeget tüntetett föl, mint amennyi nálam volt, mint amennyit én bevettem. A vendéglős ilyenkor mosolyogva mondogatta: „Na, úgy látszik, a nagy rumliban maga is többet adott vissza, mint kellett volna, úgy látszik elszámolta magát.” — Kérem, mondtam neki, én nem igen szoktam tévedni a visszaadásnál. — Már pedig úgy látszik, maga téved. Az elődjei is mindig azt mondták, hogy nem szoktak tévedni és mégis minden nap elfizettek a vál-

Igaz, hogy a francia kormány és a francia államfő is elmenekült Párisból s ez még nem jelentette a nyugati harctéren a háború végét. De az a költözés a háború elején történt, a mikor Franciaországnak még módja lehetett ezt összegyűjteni és egy sokba kerülő, de szívós ellentállásra csoportosítani. Még nem merültek ki a tartalékok s ez a tudat óvta meg a francia fővárost a nagyobb pániktól, amikor a kormány helyét elhagyta. Most azonban a cár szétugrasztott, visszavonuló seregai előtt kezd a futást, egy évnek irtóztos, pótolhatatlan veszteségei után, amikor az „átcsoportosítás” reményében, új csapatok teremtésében, municiót varázsló csodákban senki se hisz. Oroszországban, Szentpétervárott most egész a helyzet amellet, hogy az orosz népnek több oka és anyaga van a forradalomra. Szerencsés utat, atyuska, — majd a békekötés után visszavár a szomorú, ijedező, rossz előérzetek ködével belepett orosz főváros!

tásnál ötven—hatvan koronát, — felelte a vendéglős. — Én ettől fogva még jobban figyelem és arra a különös fölfedezésre jutottam, hogy a vendéglős engem megkárosít. Gyakran megtörtént, hogy órákig távol tartotta a kassza-géptől a pénztárosnőt és olyankor ő állt a kasszához. Különösen ilyenkor nem szokott stimmelni a számadásunk és én mindig 50—60 koronával károsodtam. Lassankint megállapítottam, hogy amikor ő kezelte a kassza-gépet, mindig több étel és ital került felírásra, mint amennyit tulajdonképpen a közönség elfogyasztott. A többletet persze nekem kellett megfizetni.

Ez előadás alapján megindult az eljárás és a hatalmas kasszagépet — amilyen Aradon minden nagyobb vendéglőben látható — biztonságba helyezték nehogy valami rongálódás érje. A vendéglőst azonban nem lehetett kihallgatni, mert amikor megidéztek, furcsa viselkedést tanusított.

— Kérem, én éhen fogok meghaloi, — mondta és könyezni kezdett — én kenyér nélkül fogok elpusztulni.

Ugy látszott, mintha a szerencsétlen embernek elborult volna az elméje. Bement azokhoz a pénzügyészekhez, amelyeknél betétjei voltak és sirva mondogatta:

— Adjanak nekem 500 koronát, mert éhen hal a családom.

Adtak neki s csak később derült ki, hogy a zsebe tele volt azresakkal és egy feltűnően szép, ismert színésznőnek minden ok nélkül ezreket ajándékozott, sőt utána is utazott, amikor a hölgy elment Aradról. Leültetett családjá végre is elhatározta, hogy ártalmatlanná teszi a vendéglőst. Néhány héttel ezelőtt aztán egy budapesti szanatóriumba helyezték el, ahol most gondosan ápolják. Az eljárás azonban tovább folyik ügyében és azt is megfogják állapítani, vajjon nem szimulál-e a vendéglős?

Ehhez a közlésünkhöz még ama megjegyzést kell fűznünk, hogy a főpincér vádja most még nem nyert beigazolást és ma senki sem állíthatja, vajon a följelentés adatai megfelelnek-e a valóságnak.

Olaszország új haditervet készít.

(Nincs eredménye az eddigi frontális harcoknak. — Az olaszok balkáni és Dardanella expedíciója.)

Távirati tudósítás.

Bécs—Zürich, augusztus 25.

A svájci lapok írják: Az olaszok három hónap alatt egyetlen sztratégiai fontos lövészárkot sem foglaltak el. Kizártnak tartják, hogy az olaszok valaha is utat törhessenek Tirolba, Karinthiába, vagy Trientbe.

Offenzíva a Dráva felső völgye ellen.

Lugano, augusztus 25. Azokban a körökben, amelyek érintkezésben vannak az olasz vezérkarral, azt híresztelik, hogy a hadvezetőség a görzi állások frontális áttörésének tervét feladta. Az olaszok intenzív offenzívát akarnak indítani a Dráva felső völgye és a Wochein ellen.

Albánia miatt olasz—szerb konfliktus fenyeget.

Krisztiania. Szótiából jelentik az Aftenpostennek: A nisi olasz követ a szerb kormányhoz azt a felszólítást intézte, hogy haladéktalanul üríttesse ki a szerb seregek által megszállott albán országrészeket. A követ egysejtséggel közölte a szerb kormánnyal, hogy az Albánia megszállására szükséges olasz csapatok már utban vannak Albánia felé. Pasics miniszterelnök sajnálatának adott kifejezést, hogy az olasz kormány erről a lépésről előzőleg nem értesítette Szerbiát. Egyben azonban kijelentette azt is, hogy a szerb kormány nincsen abban a helyzetben, hogy a szerb nép előtt magyarázatot tudjon adni az olasz kormány e kívánsága esetleges teljesítésének.

A Dardanelláknál próbál szerencsét Itália.

Genf, augusztus 25. A svájci lapok kevés reményt fűznek Olaszország dardanellai akciójához. Olaszország belátta, hogy Ausztria-Magyarország ellen nem tud győzedelmeskedni és most más harctéren akarja megkísérelni a hadiszerencsét.

Fáznak az olasz hősök.

Berlin, augusztus 25. Egyhangzó magánjelentések szerint a fronton álló olasz katonák rettentően szenvednek a hidegtől. A katonák könnyű nyári ruhával vannak ellátva, még csak gyapjúharisnyájuk sincs. A bunda ismeretlen fogalom közöttük, pedig a hegyek tetejét már vastag hó borítja. Az olasz hadsereg nagy veszteségeiről szóló hírek, a cenzura minden szigorú és a rossz hír-terjesztők üldöztetése ellenére elterjedtek és a nép széles rétegeire mély benyomást gyakoroltak. A „Popolo d'Italia” követeli, hogy a hatóságok még fokozottabb kiméletlenséggel üldözzék azokat, akik olasz vereségekről mernek hírt adni, vagy az önkénteseknek az ellenség előtt tanúsított gyávaságáról beszélnék. Ezzel szemben a „Tribuna” keservesen panaszkodik a cenzurára, amelynek követelményei minden képzelhető háttér túllépnek. A lap sürgős rendszerváltozást követel.

Tilos a Hőser az olaszoknak.

Róma. Az olasz kormány szigorú tilalmat intézett a lapokhoz, amelynek értelmében ezennel súlyos fogházbüntetés terhe mellett tilos a német, magyar és osztrák hivatalos vezérkari jelentéseket közölni.

Aradról kicsempészték hetven vagon lisztet.

(Nincs liszt a város részére, elvitték a vidékre. — Előlegezés az új búzára. — Nem jelentkezik a közönség az összeíró bizottságoknál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

Arad közönsége nagyon rosszul cselekszik, ha nem siet az összeíró bizottságokhoz és nem gondoskodik a lisztjéről. A tanácshoz érkező jelentések szerint a polgárság teljes indolenciát tanusít a városi hatóság felhívásával szemben és a bizottságok naphosszat lesik-várják a jelentkezőket, de azok nem mutatkoznak. A dolog sokkal komolyabb, mint ahogy azt a közönség hiszi. Aki nem gondoskodik most a lisztjéről, annak nem lesz lisztje, mert a miniszter többre, mint a mennyit a város szám szerint ki tud mutatni, vásárlási engedélyt nem ad.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a közönség nagy része azért idegenkedik a kötelezővények aláírásától, mert a legőszintébb megfontolás után arra az eredményre jut, hogy nem vállalhat felelősséget azért, ami jövő év augusztusában lesz vele. Egy iparos, aki ma 3-4 munkással dolgozik nem tudja például, hogy a télen lesz-e egyáltalában munkása és ha ma 7 személyre köt le lisztet, mit csináljon azzal, ha csak harmadmagával lesz kénytelen kuporogni.

A város szempontjából ezek óriási nehézségek és ismét csak azt bizonyítják, hogy a miniszteri rendeletek csak a papíron állják meg a helyüket. A mi népünk viszonyait márról-holnapra még a háború sem tudja megváltoztatni. A törvényhatóság óriási feladatot kénytelen magára vállalni, talán milliókra rugó rizikót vállal, de a kormány ezen az uton indult el és most már innen nincs visszafordulás. A közönségnek kell lisztéről gondoskodnia, mert ha nem jelentkezik, akkor a miniszter esetleg látva, hogy Aradon milyen kevesen óhajtanak a hatósági lisztellátásban részesülni, arra következtethet, hogy a közönség nagyobb része gondoskodott magáról és ha ez így van, akkor a kisebbség részére nem engedélyez havonként és személyenként 10 kilogramm búzát, hanem leszállítja a kontingenst.

Azonban a tanács gondjait nem csak a jövő szaporítja. Epen elég fű a feje a mai helyzet miatt is. Ma tudniillik, ha a Neuman Testvérek cég nem előlegez hetven vagon lisztet, akkor nincs egyetlen egy duka liszt sem. A város részére a rekviráló központ által kiutalt gabonából elég lisztje lett volna a közönségnek, a mint ezt a közelielmezési bizottság és a tanács több ízben a malmok által beszereltetett adatok alapján kiszámította. Mikor a kormány megengedte, hogy a közönség lisztja buza és rozslisztet használjon, a közelielmezési bizottság megállapította június tizenötödikén tartott, akkor még nyilvános, ülésében, hogy a város liszt készlete a legpesszimistikusabb számítás szerint is augusztus végéig bőven elég lesz, ha a főző lisztet csak megtelelő kisebb arányban adják el. Augusztus végét mondták a pesszimisták, de csak azért, mert tudták, hogy szeptember közepéig is el-tart a liszt. Ma pedig a malmok azt jelentik, hogy egy kő lisztje sincs a városnak, noha az új liszt forgalomba hozataláig legalább hetven vagonra lesz szükség.

Izt a kellemetlen helyzetet az szülte, hogy a városházán igen bőven bántak a lisztutalványokkal és Aradról a vidékre vitték el

azt a lisztet, amit csak itt lett volna szabad felhasználni. Nem ment el Aradról vonat, hogy azon városi lisztet ne szállítottak volna el. Gyorsvonatokon zsákszámba hurcolták ki a lisztet, részint városi engedéllyel, részint pedig kicsempésztve. Arad város nagylelkűen kiutalt egy uradalomnak háromszáz métermássa lisztet, amellyel az hadifogoly munkáit táplálta és itthon tőri a fejét a tanács, hogy honnan teremtsen elő kellő mennyiségű kenyeret a lakosság részére. Azok, akik két heti állatmányra tarthattak igényt, nem voltak restek és eladták a kiutalt mennyiséget és már negyed-ötöd nap megjelentek újra a városházán, ahol kikönyörögték a szeptemberig járó kvantumot. Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy ez az előre kiutalt mennyiség Aradon maradt. Szó sincs róla, mert kivándorolt innen.

A tanács a súlyos helyzeten úgy igyekezett segíteni, hogy sürgősen felírt a miniszterhez és kérte, adjon engedélyt nyolcvan vagon gabona vásárlására. A lisztet az engedély megadásáig a Neuman Testvérek malma előlegezi és így kisegíti a várost a szorult helyzetéből.

Mindenesetre óvatosabban kell a jövőre eljárnia a városnak a lisztkérdés minden fázisában. Milliőről lesz szó, mert mint tudott dolog, most már a pékekről is a városnak kell gondoskodnia. Természetes, ma még senki sem tudja, hogy mekkora a liszttel dolgozó ipar szükséglete, az azonban bizonyos, hogy Aradon nem szerezhető be. A tanács ma tartott ülésén, ahol a lisztkérdéssel az elmondottak alapján foglalkozni kellett, azt határozta, hogy felír a földművelésügyi miniszterhez és engedélyt kér arra, hogy a pékek részére idegen törvényhatóság területén vásárolhasson lisztet. Örömmel vette tudomásul a tanács, hogy Adler Andor Sas malma több mint 2500 egyent lát el liszttel, mert az ott lekötött mennyiség megvaladja a 25 vagont.

Visszatartják a hüvelyeseket. Budapestről jelentik: A kormány a bab és a borsó maximális árát tudvalevőleg 40 koronában, a lencsét pedig 50 koronában állapította meg. Ezek az árak ugyan még mindig 80-100 százalékkal magasabbak, mint a normális idők árai, de sok javulást jelentettek az előző árakhoz képest. A közönség azonban hiába számított arra, hogy ezentul majd jutányosabban vásárolhatja a fűszereket, mert most sem lehet babot, lencsét, vagy borsót kapni. A fűszerkereskedők ugyanis sehol sem tudnak bevásárolni, a terménykereskedők pedig egyszerűen visszatartják a készleteket. A terménykereskedőknek nagymennyiségű tavalyi hüvelyes van birtokukban és maguk is beismerik, hogy a mostani maximális árakat alacsonyoknak tartják és ezért tartják raktáron, amijük van. A termelők sem hozták piacra az új termést, mert szintén arra számítanak, hogy a kormány a hüvelyesek árát fel fogja emelni. Értesülésünk szerint ez a reménykedés teljesen meddő.

Kitüntetés. A király Haydt Nándor 3. Hadik huszárezredbeli főhadnagyot az ellen-séggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismeréséül a katonai érdemkereszt harmadik osztályával tüntette ki.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Amsterdam. A Times a következőket írja: Kowno eleste előtt egy nappal Pétervárról azt jelentették, hogy Kowno tartani fogja magát. Bukarest. Costinescu pénzügyminiszter nagy betegen fekszik Sínájában.

Bécs. A Südslavische Korrespondens jelenti: A görög sajtó megállapítja, hogy az entent Balkán-politikája letörőfélben van. A „Patrisz”, Venizelosz lapja szintén megállapítja, hogy a négyesszövetség Balkán-akciója már is meghiúsultnak tekinthető.

Szófia. A Kambana jelenti: Az albán törzsek és a szerb-montenegrói csapatok között az utóbbi napokban heves harcok voltak. A mirditák visszaszorították a montenegrókat az ország határáig. A malisszorok pedig a szerbeket jelentékeny területen visszakergették.

Bukarest. Jassyból jelentik: Az oroszok ujabban csapatostól szöknek át a román határon. A legutóbbi napokban egy orosz gépfegyverosztály lépte át a román határt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A délkeleti fronton állandó oszátározások vannak, mérsékelt tü-zérségi tüzeléssel. Zimony mellett a szerbek eredménytelenül löttek egy osztrák-magyar őrjáró naszádot. A Bánság felett igen gyakran mutatkoznak ellenséges repülő. A montenegrói határon Bilecanál és Trebinjétől keletre kisebb ellenséges csapatok előretöréseket kíséreltek meg, azonban ezeket visszautasítottuk.

Athén. A Kavalla előtt megjelent angol hadihajó azért szálított partra angol tiszteket, hogy azok őrködjenek arra, hogy a partról ne láthassanak el nemet tengeralattjárókat benzinnen. Egy másik hadihajó egészségügyi személyzetet szállított partra.

Pétervár. A nyugati provinciák-ból százezerszámba menekül a lakosság Oroszország belsejébe.

Berlin. A Kreuzzeitung közli: Vivian franciá miniszterelnök egy amerikai újságíró előtt érdekes nyilatkozatot tett az entente helyzetéről.

— Az orosz lapok szemrehányásait illetőleg — monotta Vivian — hogy mi nem támogatjuk kellőképpen nyugaton a keleti hadieseményeket, elmondhatom, hogy az oroszoknak többször tettünk előterjesztést az együttműködésre, de hiába. Ottuk őket a kárpát-vál-lakozástól. Az oroszok azonban kijelentették, hogy politikai okokból erőszakolják a Kárpátokon át betörést. Azt híresztelik, hogy Oroszország pénz hiánya miatt nem tud elegendő municiót beszerezni. Ez nem igaz. A valóság az, hogy Amerika nem győzi szállítani azt a horribilis mennyiséget, amely szükséges.

Berlin. Vilmos császár a longwy-i csata évlordulója alkalmából táviratot küldött a trónörökösnek, melyben azt írja, hogy a nyugati operációjával megteremtette az alapot a keleti győzelmek számára. A távirattal egyidejűleg a császár elküldte a Pour le mérité rendet is fiának. Vilmos császár a bajor trónörökösnek és Albrecht württembergi hercegnek szintén küldött hasonló táviratot és a Pour le mérité rendet.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: Oroszország megegyezett Olaszországgal, hogy a Dardanellák elleni akcióban való részvételért a békekötéskor kompenzációkat kap.

Helyreáll a rend az iskolai oktatásban.

(A közoktatási miniszter a második hadi tanévről. — A gazdasági és hadi munkát végző tanulók felmentése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 26.

Az elmúlt iskolai évben a népoktatás a háborús okok következtében csak erősen szűkített keretek között folytatható. A háború második évében a viszonyok megállapodottabbak s így áttekinthetőbbek is lévén, mód nyílik rá, hogy egyrészt a katonai célokra lefoglalva volt iskolák nagyobb részének felszabadulásával, másrészt a hivatásuk körében megtaggyott néptanítók idejének és munkaerejének kellő felhasználásával a múlt tanévi kereteket némileg tágítani s részben a mulasztottakat pótolni lehessen.

A vallás és közoktatásügyi miniszter most becsátotta ki rendelkezéseit a népiskolai tanulók iskolába járása és a szorgalmi idő megállapítása dolgában.

(A második hadi tanév.)

— Ahhoz, — mondja az Aradra érkezett miniszteri rendelet — hogy az ország a népoktatás terén a normális viszonyok felé egy lépést már megtehesse s hogy a népiskola a hadban levő tanítók sokkal nagyobb száma mellett is a múlt évinél nagyobb eredményt érjen el, hozzájárul az is, hogy a feszültség, amely a határainkon dúló harcok idején a nyugodt kulturmunkaság kifejtésére bémítólóg hatott, a harctérnek az ország határaitól mind messzebb való eltolódásával s a győzelmek szakadatlan láncolatával megszűnt. Viszont a népiskolai szorgalmi időnek s az iskolakötelezettség mértékének megszabásánál most is figyelemmel kell lenni ama súlyos követelményekre, amelyek a családfontartó munkából oly nagy számmal elvonott férfiak pótlására, a fiatalabb nemzedék bár csekélyebb, mégis számottevő munkaerejének igénybevételét parancsoló szükségessé teszi. Elengedhetlenné teszi ez a 9—14 éves iskolaköteleseknek főleg a külső gazdasági munkák idején s részben a más-sal nem végezhető házi teendők teljesítésére is az iskolabajárás kötelezettsége alul való fölmentését.

A rendelet, amelynek intézkedéseit Kohrer Károly királyi tanfelügyelő most hajtja végre, a továbbiakban így intézkedik:

(Mezőgazdasági vidéken április 30-ig tart a tanítás.)

— Ahol az elemi mindennapos iskolák felső osztályai, illetve az ismétlő tanfolyamok működésének időbeli korlátozására, vagyis a szabályszerű szorgalmi idő megrövidítésére kényszerítő ok nem forog fenn, — az egész éven át kötelező az egész iskola szabályszerű működése. Az elemi népiskolák mindennapi tanfolyamának I—III. osztályait, ha tantanem és tanító rendelkezésére áll, már a tanév elején meg kell nyitni.

A tankötelesek itt egész éven át kötelesek az iskolát látogatni. Ez alól csak a III. osztályra nézve lehet kivételnek helye, tulajdonképpen mezőgazdasági népességű községekben, ahol a tanév október 1-étől április 30-ig tart. Az első és második osztály azonban szeptember elsejétől június végéig jár iskolába.

Ahol polgári, vagy középiskola, esetleg közép-fokú szakiskola van, amelyekre az elemi iskolások tömegesen lépnek át, — a 4-ik elemi osztálynak egész éven át működnie kell. A

szorgalmi idő azonban korlátozható az október-áprilisi időszakra. Ezen rendelkezéssel egyrészt módot kíván a miniszter nyújtani, hogy a magasabb szaktanulmányokat folytató tankötelesek s főleg az olyan családok gyermekei, akik a háborúban kenyérkeresőjüket veszítették el, ne veszítsenek egy esztendő t, másrészt, hogy minél kevesebben legyenek kénytelenek a szülői házból idegenbe menni a negyedik osztály látogatása végett.

A 4-ik osztályra utaltakat a községekben, az 5-ik és 6-ik osztályokra, nemkülönben az elemi népiskola általános és gazdasági ismétlő tanfolyamra utaltakat pedig a városokban és községekben csupán november 15-től április 15-ig kötelezi a miniszter az iskola látogatására. Ahol a 4-ik osztályba legalább öt, az 5—6 osztályokba s a gazdasági ismétlő iskolákba pedig legalább tíz tanuló az egész tanévre jelentkezik, ott ezek — amennyiben tanító és tanterem áll rendelkezésre s ha helyben több iskola van — felekezeti iskola helyiségének, vagy tanítójának mellőzhetetlen igénybevétele esetén az illető egyházi főhatóság előzetes hozzájárulásával, a kívánt oktatásban részesítendő.

A kisegítő iskolákban, valamint a gyógy-pedagógiai intézetekben a tanításnak az egész éven át a rendes keretek között kell folynia.

(Felmentik a hadicélra dolgozó tankötelest.)

A rendelkezésre álló tantermek felhasználása, a tanítók és helyettesítők beosztása, az osztályösszevonások, a váltakozó tanítási rendszer, a tanítói személyzet szabadságolásának megszorgítása dolgában megújítja a miniszter a múlt évben kiadott körrendeletét.

Az elemi mindennapi iskola 4—6 osztályaira, a kisegítő iskolákra és az ismétlő tanfolyamokra utalt 9—14 éves tanköteleseknek a helyi iskolai hatóságok az iskolabajárás alól a gazdasági, ipari, háztartási és egyéb munkákban való részvétel céljából, — ideértve a hadi célokat szolgáló munkákat is — szeptember elejétől november közepéig és április közepétől június végéig fölmentést adhatnak olyan helyeken is, ahol az iskola illető osztályaiban e hónapokban is kötelező a tanítás.

Kivételek az összes osztályokkal működő városi elemi mindennapi iskolák 4—6 osztályai és a 4 osztályukkal is működő városi iskolák tanulói. Ezeket a tanköteleseket ugyanis a helyi iskolai hatóság a megállapított egész szorgalmi idő alatt, ugyancsak a más iskolák 4—6 osztályaira és az ismétlő tanfolyamokra utalt tanköteleseket a november közepétől április közepéig terjedő időszakban csakis nagyon kivételes esetekben mentheti föl. Amikor ugyanis az illetőre az otthoni munkában, háztartásban, állattörzésnél, vagy kenyérkereső ipari munkában a család létfontartása érdekében föltétlenül szükség van. Az apa a harctéren van, vagy már nem él, az anya beteg s más személy nincs a háznál, vagy ha a tanköteles a fölmentés megtagadásával valamely hadi célt szolgáló munka köréből vonatnék el.

Ezen utóbbi körülmények főnforgása esetén — tehát ugyancsak kivételesen — a 3 osztályos, testileg teljesen kifejlett tankötelesek is kaphatnak az egész tanévre fölmentést az iskolabajárás alól.

(Nem írják össze az iskolakerülőket.)

A városi és községi közigazgatási hatóságoknak, illetve községeknek a hadi állapotból folyó rendkívüli elfoglaltságára való tekintettel az iskolába be nem iratkozó tanköteleseknek

összeírását s az ezzel kapcsolatos teendőket a most következő tanévre feltűggeszti a miniszter. Az iskolába beiratkozó tankötelesek iskolamulasztásainak kimutatása, a tanonviszonyba lépők neveinek közlése, az elemibe lépők s az anyanyelvi megoszlására vonatkozó statisztikák azonban továbbra is kötelezők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődnek Műtermüller Józsefigazgató, Szabadság-tér. 2987

* B. Szalay Aranka és Békefi Pál elsőrangú zeneintézete iránt nagyfokú érdeklődés mutatkozik. Az 1915—1916-iki tanévre már a szünetben többen beiratkoztak s a növendékek létszáma folyton szaporodik, ami fényes bizonyítéka az intézet életképességének. Az érdekeltek figyelmét felhívjuk, hogy a magán-ének tanszakkal kapcsolatosan színpadraképző operett tanfolyamot nyitottak. Ugy orre, valamint a zongora, hegedű, cimbalom stb. tanszakokra felvételnél kezdő és haladó növendékek. Beiratások egész nap eszközöltnak az intézet igazgatói irodájában. (Szabadság-tér 7. szám, II. emelet.) 3101

* Keresd az asszonyt! (Az Apolló-színház Nordisk-reprize.) Egy festőien szép Nordisk-képben gyönyörködött ma az Apolló-színház publikuma. Egyszer már alkalmunk volt megismereni ennek a Nordisk-dramának a szépségeit s a repizen megállapíthattuk: a darab értékéből mitsem vont le, hogy most másodszor került vetítésre. Ma éppen olyan zsúfolásig felt házat vonzott a „Keresd az asszonyt,” mint annak idején, a premier napján s ma is hangos tetszésnyilvánítás kísérte a fenomenális képet. Kevés hangulatosabb és színpompásabb drámát láthattunk még a moziban. A pazar kiállítás, a hangulatos miljón kívül a dráma mesészővése is annyira mélyenjáró gondolatokra van építve, hogy a publikum érdeklődése egy pillanatra sem szabadul fel a feszült várakozás alól. A Nordisk-reprizen kívül a legújabb harctéri sorozatot mutatta ma be az Apolló. Változatosan összeállított, érdekes harctéri aktuálisokat kapunk az új sorozatban. A mai műsor még esütőtörkőn kerül vetítésre. 3

* Az életért. (Félix Salten drámája az Urániában.) A filmművészet teljes nagyságát tárja fel előttünk a színház mai slágere. A filmen Bassermann Alfréd nagyszerű alakítását élvezheti a közönség, mely megrázó erővel mutatja be a rosszra, jóra, nemes cselekedetre és bűnre egyaránt eszbitő szerelem hatalmát. Egy fiatal férj feleségébe szerelmes lesz egy orvos, aki a magát szívbajospak hívó férjet konzultálván, elárulja magát. A férj lelövi az orvost. A dráma most már gyors ütemben halad a kibontakozás felé: A törvényszék életfogytig tartó fegyházra ítéli a gyilkost, ki kacagva hallja az ítéletet abban a hitben, hogy szívbajával úgy sem él sokáig. Nem is vall a tárgyaláson. Később mikor nehéz munkára fogják társával, látja, hogy semmi baja. — A rezervista álma, Zellerer nagyhatású operettje, legkedesebb az Urániában. 5

* Dr. Mezey Zoltmond, budapesti orsz. m. kir. zenekadémiát végzett hegedűtanár és M. Zay Margit, budapesti nemzeti zenedét végzett okleveles zongoratanárnő zenekiskolájában (Andrássy-tér 8., II. em.) az 1915—16. tanévre a beiratások szeptember 1-én, másodikkán és harmadikkán történnek

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 837
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

Románia gazdasági politikája a világháborúban

(A számító kormány és a termésükbe fulladó nagybirtokosok. — Az agyonvámolt kivitel. — Az entente balkáni kudarc.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, augusztus 25.

A román viszonyok alapos ismerője, a ki háboru kitérése óta román földön tanulmányozza az eseményeket, a következőket jelenti Románia gazdasági helyzetéről:

A háborút viselő nagyhatalmak melyik csoportjának van a legtöbb reménye a győzelemre, melyikhez lehet csatlakozni és miképen történjék ez a csatlakozás, olyan módon, hogy a saját erejüknek a lehetőségig való kímélésével nagy eredményeket érjenek el? Ezek azok a kérdések, a melyek Görögország, Bulgária és Románia „államfértait” foglalkoztatják. Egyik állam sem szeretné a kedvező alkalmat elszalasztani, hogy a két csoport közül valamelyikhez csatlakozzék, hogy a remélt területi osztakodásnál ne húzza a rövidebbet. De egyik sem akarja elhamarkodni a dolgot annál kevésbé, mert nem tudja, hogyha valamelyik oldalra csatlakozik, a szomszéd nem csap-e át a másik csoporthoz és esetleg háttámadja. Mindenekelőtt áll ez Romániára, a melyben a liberális Bratianu-minisztérium valószínűleg csodálatos nyújtott, a magasabb politikai egyensúlyozó művészet területén. Románia még most is majdnem tiszta agrárállam, a melynek mezőgazdasági viszonyai, bár 1864-ben a jobbágyságot megszüntették, még most is feudális jelleggel bírnak.

A politikai hatalmat az államban a nagybirtokosok, a nagybérlők, a nagykereskedők és a kevés számú nagyváros, főleg Bukarest ugynevezett intellektuálisjai gyakorolják. Az ugynevezett intelligencia, az ország állapotát tekintve, igen nagy és miután nem talál elegendő foglalkozást, nagyrészt élődi életmódot folytat, de a kormány politikájára majdnem nagyobb befolyása van, mint a nagybirtokos osztálynak, mert a sajtó és a bürokrácia a kezében van.

Azondan ez a befolyás nem állandó, hanem a politikai körülmények szerint változik és jelenleg a boljások irányítják a Bratianu-kormány külpolitikáját. Bár a nagybirtokosok csak egy nagyon vékony réteget képviselnek, nem egészen 4000 személyt, mégis a mezőgazdaságilag mivel területnek körülbelül egyharmad része az ő birtokukban van. A nagybirtokban a latifundium-rendszer az uralkodó és a statisztikai megállapítás szerint 180 ember 955,000 hektár földet bír. Ilyen óriási birtoktulajdon csaknem teljesen agrárius államban, természetesen fontos politikai szerepet játszik. A Bratianu-kabinet és különösen az oroszok felé hajló Costinescu pénzügyminiszter politikája az utóbbi időben nem egyezett a latifundiumtulajdonosok és a nagybérlők érdekeivel.

A háboru kitérésének első hónapjaiban múlt év augusztus havától október haváig, Romániának erős kivitele volt gabonában, lisztben, babban és borsóban az osztrák-magyar monarchiába és Németországba. Ekkor a buza, buzaliszt, zab és bab kivitelét megtiltották. A kormány azzal indokolta ezt a rendszabályt, hogy a termés rossz volt és a kormánynak elsősorban a hazai lakosság élelmezéséről kell gondoskodnia. A buzatermés csakugyan közepes volt, de zabból és babból nagy fölösleg termelt. A kiviteli tilalom igazi oka az volt, hogy ebben az időben a keleti

hadszíntéren Oroszország látszott győztesnek és így a russzofilek befolyása alatt a kormány jónak látta, ha az oroszok felé közeledik és a központi hatalmak részére beszünteti a szállítását.

A rozs, az árpa, a borsó és a kukorica kivitelét továbbra is megengedték. A kukorica kivitelét nem lehetett megtiltani, mert Romániának 1914-ben a belföldi szükségletet háromszorosan fölmúluló kukoricatermése volt (88 millió hektoliterre becsülték) és a kiviteli tilalom a mezőgazdaságot érzékenyen megkárosította volna. Azonban a kukorica és árpa kivitelét magas exportvámokkal sújtották és ezeket később még emelték a Vöröskereszt részére adományozott mindenféle külön járulékokkal. Egyidejűleg a kormány elrendelte, hogy mivel a mozgósítás lehetősége miatt csak kevés vasuti kocsit adhat a gabonaszállításra, a kocsik csak a magyar határig mehetnek és ott át kell rakodni. Ezenkívül a zsákok kivitelét is eltiltották. A kukoricára vagononként körülbelül 500 korona kiviteli vámot róttak. De a Vöröskereszt részére szolgáló adományokkal, a rakodó költségekkel, továbbá az elkerülhetetlen megvesztegetésre szolgáló összegekkel és a borraivalókkal ez az összeg kétszeresére, sőt háromszorosára emelkedett.

A nagybirtokosok egy darabig eltűrték ezt az állapotot, annál inkább, mert a kiviteli tilalmakat s az egyéb nehézségeket alkalmilag a szokásos hanyagság enyhítette és ha a politika iránya némileg változott, a román hatóságok az egyik szemüket, sőt néha mind a kettőt is behunyták. Most azután, hogy ebben az esztendőben az aratás kitűnő eredményeket hozott s különösen a buzatermés jó volt, eltozgyott a boljások türelme. Nem adtak semmit a négyes szövetség biztatására, hogy nemsokára a Dardanellák eleme és akkor a gabonaszállítás megkezdődhetik, hanem erőlyes akciót indítottak, annál inkább, mert még a tavalyi termésből is nagy készletek vannak. Azt követelték, hogy előzőkenyebb magatartást tanúsítsanak a központi hatalmakkal szemben, függeszték föl a kiviteli tilalmat, vagy legalább is mérsékeljék a kiviteli vámokat. A román kormánynak akarva, nem akarva, foglalkoznia kellett ezekkel a kérdésekkel és bár a kormány egy része a pénzügyminiszter vezetésével minden közeledést ellenzett, a minisztertanács mégis elhatározta a kiviteli tilalmak fölfüggesztését és a kiviteli szolgálmányok leszállítását. A Vöröskereszt részére való adományokat beszüntették és a következő kiviteli vámokat állapították meg: buzára, rozsrá, buza- és rozs-lisztre, továbbá darára vagononként 600 koronát, árpára és zabra 500 koronát, kukorica és kukoricalisztre 400 koronát, hüvelyesekre 900 koronát vagononként.

Ezek azok a nagy engedmények, amelyeket a román kormány tett. Néhány lap szerint ezek a rendszabályok a román hivatalos politika megváltozását jelentik, valóban azonban csak a kényszerhelyzetből származnak. A központi hatalmaktól követelt municiószállítást Törökország részére a Bratianu-kormány ismételtlen megtagadta. Bár a konzervatívok egy része szorosabb közeledést akar a központi hatalmakhoz, de jelenleg még a russzofileknek van nagyobb befolyásuk.

De még az oroszoknak ezen barátai között is észrevehető az állásfoglalásnak bizonyos megváltozása. Az Oroszország iránt való szeretet nem változott meg és Ausztria-Magyarország iránt nem viseltnek most sem több barátsággal. Azonban ennek a csoportnak egyik része most, hogy Bukovina és Galícia felszabadult az oroszok nyomása alól és azok a hadseregek, amelyeket az orosz hadvezetőség Odesszánál a Balkánállamokba való behatolás céljára tartogatott, szintén az északi frontra kerültek, nagyon kockázatos volna az Erdélybe, vagy a Bukovinába való betörés. Így még azoknak a nagyzájúknak egy része is, akik még néhány hónap előtt a „főszabadulási harcot” hirdették és az Oroszországhoz való csatlakozást követelték, most a semlegesség mellett érvelnek — legalább egyelőre.

Hozzájárul még mindehhez a Bulgáriától való félelem, mert Románia nagyon jól tudja, hogy Bulgária minden kedvező alkalmat felhasznál arra, hogy az ugynevezett harmadik Balkán-háborúban tőle elragadott területeket, sőt ha lehetséges, az egész Dobrudzsát, amelynek népeisége főleg bolgárokból áll, megszeresse. Románia politikailag jól értesült körében ma általánosságban meg vannak arról győződve, hogyha Románia föladja a semlegességét, akkor Bulgária a Dobrudzsza és Bukarest ellen nyomul — és a cári hadsereg nagyon messze van. Ez a megfontolás nagyon lehűti az oroszharátok érzelmeit. Ezt a négyes szövetség is tudja. Diplomáciája ezért dolgozik olyan kétségbeesetten Bukarestben, hogy a heroi kedvet ismét fölélessze és mindenféle ígéretekkel Romániát a harcban való részvételre bírja.

Teljes a négyesszövetség balkáni kudarc.

Genf. Párisból jelentik: A parlamenti komisszió a legnagyobb mértékben elégedetlen a négyesszövetség Balkán akciójának eddigi eredményével. Delcasse nem tudja vitássá tenni, hogy Bulgáriát az entente elvesztette és hogy Románia semmikép sem bírható rá, hogy a háborúba való beavatkozásának időpontját meghatározza. Szerbia és Görögország beavatkozásáról a külügyminisztériumhoz kedvezőtlen hírek érkeztek.

A török-bolgár megegyezés jelentősége.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti Szófiából: Bulgária Athénben kinyilatkoztatta, hogy távol áll a bolgároktól az ellenséges szándék Görögországgal szemben. A török-bolgár megegyezést a bolgár politika nagy sikerének tartja. Bulgária békésen megkapta azt a területet, amelyet a négyesszövetség azzal a feltétellel kínált fel, hogy Bulgária vegye el azt a háborúban Törökországtól. A megegyezés életbeléptetését két héten belül keresztül viszik.

Bulgária nem tántorodik el a központi hatalmaktól.

Basel, augusztus 25. A Novoje Vremjának jelenti Athénből: Venizelosz bizalmas híveinek körében úgy nyilatkozott, hogy időközben bebizonyosodott, hogy Bulgária testestől-lelkestől a központi hatalmak mellett maradna akkor is, ha Görögországból Kavallát megkapná. Így tehát céltalan volna visszatérni Kavalla átadásának korábbi gondolatára.

Milanó, augusztus 25. Stancov római bolgár követ a Corriere della Sera egyik munkatársával folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy egész Európa sorsa fordul meg azon a kérdése, vajon átengedik-e Kavallát Bulgáriának? A követ bizonyította Bulgária követeléseinek jogosságát. Kijelentette, hogy Kavalla a természetből Bulgária kikötőjének van szánva, mert legszükségesebb kapuja az Égei-tengerhez.

Bécs, augusztus 25. A négyesszövetség diplomáciai hadjáratának kudarca bizonyosan keletlen hatást fog kelteni Londonban, Párisban, Pétervárott és Rómában, annál is inkább, mert az utóbbi napokban különösen Párisban bíztak a sikerben, amiről Venizelosznak miniszterelnökké való kinevezése adott reménységet. Ez a reménység azonban széjjelfoszlott, mert Venizelosz egyetérti abban királyával, hogy a két balkán-háborúban szerzett Kavallát, Drinájt és Szerreszt nem lehet átengedni Bulgáriának. Annak a csábító ígéretnek,

hogy Törökország megsemmisítése után Görögország meg fogja kapni Szmirnát és Kisázsianak egy részét, nem volt hatása. A görögök ahhoz a közmondáshoz igazodnak, hogy „Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok.” Azt is figyelembe veszik a görögök, hogy ha Konstantinápoly orosz kézre jutna, kisázsiai birtokuk elvesztése értékét. Szerbia is ellenszegül a négyesszövetségnek. A skuptina radikális többsége már ráeszmélt arra, amit néhai Milán király egykori udvari orvosa, Vladan Georgievics már régebben megmondott, hogy „Oroszország mindig Szerbiát használta fel arra, hogy vele mint aprópénzzel fizesse meg politikai tartozásait.” Szóliában még a fanatikus russzofilek is beismerik már, hogy a négyesszövetség felsült balkáni terveivel, amelyeket még Szerbiában sem tud keresztülvihetnie. Bulgária kijárta a szenvedések iskoláját és nem hajlandó arra, hogy Törökországgal való barátságos viszonyát megszakítsa.

Amerika megszakítja a diplomáciai viszonyt Németországgal?

(Bonyodalmak az Arabic elsüllyesztése miatt. — Az Unió védelmezi hadiszerszállítási jogát.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin - London, augusztus 25.

A Daily Telegraphnak jelentik Newyorkból: Ha a német kormány az „Arabic” elsüllyesztését nem ismeri el jogtalan cselekménynek, akkor Bernadoff német nagykövetnek kiadják az utlevelét és Gerard amerikai nagykövetet visszahívják Berlinből. Washingtonban a napokban össze fogják hívni a kongresszust, a hadsereg és flotta mozgósításának megfontolása céljából.

Aknán pusztult el az Arabic.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung írja: Az Arabic elsüllyesztéséről szóló angol jelentések ellentmondók. Nincs kizárva, hogy az oriai hajó aknán robbant fel. A lapjelentésekből kitetszik, hogy ha egyáltalán tengeralattjáróról van szó, akkor Arabic volt a támadó. Bryan volt amerikai külügyi államtitkár kijelentette, hogy az Arabic elsüllyesztése nem ok a háborúra. Igazságtalanság volna százezreket halálnak kitenni csupán azért, mert néhány amerikai a hadviselő állam hajóján tetszik utazni.

Műelháborodás Amerikában.

Berlin, augusztus 25. A Berliner Tageblatt amsterdami tudósítója táviratozza: Magánforrásból eredő hírekből, a melyeket londoni lapok az Arabic elsüllyesztése miatt Amerikában támadt hangulatokról közre adnak, kitűnik, hogy a felháborodás korántsem olyan általános, mint a milyennek a Reutersügynökség feltűntetni szeretné. Mindenekelőtt ugyanis a washingtoni kormánykörök óvatosan titkolják véleményüket.

Wilson meg akarja várni az Arabic elsüllyesztéséről szóló részleteket, mielőtt ebben az ügyben a kormánynak bármiféle előterjesztést is tenne. Addig körülbelül két hét fog még eltelni, mert hiszen az összes jelentéseket gondosan meg kell vizsgálni és össze kell hasonlítani, miután az Arabic elsüllyedésétől eddig érkezett jelentések tele vannak ellentmondásokkal. Így különösen

azt a hírt terjesztik makacsul, hogy az Arabic, mielőtt elsüllyedt, rá akart rohanni a tengeralattjáró hajóra. Washingtonban mindenestre számolnak azzal a lehetőséggel, — így jelenti a Daily Telegraph newyorki levelezője — hogy az Arabic megtorpedezésénél valami félreértés történt és az esetet a németek magyarázó nyilatkozatával el lehet simítani. A Times washingtoni tudósítójának jelentéseiből is kitűnik, hogy a kormány nem helyesli egyes angol nyelvű amerikai lapok harci kedvét. Az amerikai demokrácia — véli a Times levelezője — nem akar háborút és a kormányt határozataiban ez természetesen befolyásolja.

Az Unió válasza a monarchia jegyzékére.

Bécs. Az Egyesült Államok Pentield bécsi nagykövete által a külügyminiszternek átnyújtott válaszjegyzékében kifejti, hogy a semlegesség kizárja, hogy megtilthassa a hadviselő felek számára való lőszerkivitel, hadiszerszállítást. A monarchiának úgy látszik az az álláspontja, hogy az egyik hadviselő félnek a tengeri fölényből származó előnyeit a semleges hatalmaknak kell kiegyenlíteniük olyan formán, hogy a győzővel megszüntetik a kereskedelmi forgalmat. A monarchia követelménye minden kereskedelmet és ipart megfosztana vállalkozási terétől. Amerika hivatkozik a bur háborúra, a mikor Németország, bár a Transvaalba, Oranje-ba való hadiszerszállítást az angol hajók megakadályozták, Angliának hadiszert szállított. Hivatkozik a jegyzék a krími háborúra, amikor a porosz gyárosok Oroszországnak, a török-olasz háborúra, amikor Németország Törökországnak, végre a Balkán háborúra, mikor Németország és a monarchia a balkán államoknak szállítottak hadiszert. Elvi okon kívül gyakorlati oka a hadiszerszállítás megengedésének, hogy Amerika háboru esetére nem rendelkezik elegendő hadiszerrel s számít arra a lehetőségre, hogy a semlegesektől vásárolhat majd hadiszert. Az önmagunk által igénybe vett jogot másoktól elvitatni nem lehet. Végül vitatja a jegyzék a monarchia telfogását a hadidugáru kérdésében.

Másfél évi fogság a megtoldott szabadságért

(Az aradi házezred szökevénye. — A temesvári hadosztálybírósa ítéletei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Temesvár, augusztus 25

A temesvári császári és királyi hadosztálybírósa ma délelőtt három bűnös katona fölött ült törvényt. A tárgyalószék Fűrakranz József dr. főhadnagy-hadbíró vezette, a vádat Eisler Rudolf dr. főhadnagy, helyettes katonai ügyész képviselte, a védelmet pedig mindhárom esetben Kelemen Gábor dr. főhadnagy aradi ügyvéd látta el. A bíróság elnöke Horinek kapitány volt, tagjai pedig Brandstetter Emánuel, Mosik és Somlyó dr. főhadnagyságok voltak.

Tomeszku Vazul, a harmincharmadik gyalogezred második pótzászlóaljának tartalékos közlegénye a tavaszkor szabadságot kapott, hogy odahaza földjét megművelje. Szabadsága április huszadikán telt le, azonban Tomeszku nem vonult be Aradra csapáshoz, hanem továbbra is odahaza maradt Solymosvár községben. A lippai csendőrség június elsején elfogta és elszállította Aradra, ahol a temesvári katonai fogházba hozták. A mai tárgyaláson a bíróság bebizonyítottuk találta a szökés tettét és ezért Tomeszku Vazul másfél évi börtönnel szigorított nehéz börtönre ítélte s kötelezte, hogy kiszabadulása után a szökésben volt negyven napot utána szolgálja. Tomeszku az ítéletben megnyugodott. Az ítélet jogerős.

Blahne Ede csehországi alattvaló Prágában szolgált a tizennegyedik gyalogezrednél. Helyi szolgálatra alkalmazták, de kötelességének sohasem felelt meg pontosan. Valahányszor őrségre állították, mindig otthagya őrhelyét és az „Uri korunk” — a három koronához — címzett koresztába ment. A készség több ízben onnan vitte holtreszegen a kaszárnnyába. Többszöri kötelességmulasztás miatt a katonai bíróság elé került s ügyének tárgyalásával a temesvári hadosztálybírósa bízott meg. A nyomozás és a bizonyító eljárás folyamán azonban kiderült, hogy Blahne d generált egyén, aki kora gyermekkorától a szeszrabja volt és sohasem cselekedett beszámíthatóan. Katonai orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy delirium tremensben szenved. Eisler dr. helyettes katonai ügyész ennek alapján a katonai büntetőtörvénykönyv 292-ik szakasza értelmében elejtette ellene a vádat és a hadosztálybírósa Blahnet a 306-ik szakasz alapján szabadságra helyezte és ellene az eljárást megszüntette. Az ítélet jogerős.

Zöllner János bogárosi születésű hatvanegyedik gyalogezredbeli katona, akit a múlt év őszén soroztak, mint lakatoslagény Neumann Károly bécsi lakatosmesternél állott munkában s kenyéradója, mint nélkülözhetetlen felmentette a katonai szolgálat alól. A felmentést Zöllner múlt év októberében kapta meg. Ez év február huszadikán azonban Neumann Károly elbocsátotta a munkából, mert elégedetlen volt vele és utasította, hogy jelentkezék katonai hatóságánál, mert a felmentést visszavonta. Zöllner azonban nem jelentkezett csapatánál, hanem Zöchling bécsi lakatosnál vállalt munkát. Május huszadikán a katonai hatóság megkeresésére letartóztaták és Temesvárra hozták. Zöllner a mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy azt hitte: felmentése az egész háború tartamára érvényes. A hadosztálybírósa bűnösnek mondta ki és hat havi börtönre, valamint az elmulasztott idő utánszolgálatára ítélte.

Kerülik a döntő ütközetet az oroszok.

(A cár és a kormány költözése Pétervárról. — Szmolenszk felé vonulnak vissza az oroszok. — Felszabadul Kelet-Galicia.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Berlin, aug. 25.

Stockholm. A lapok a központi hatalmak legnagyobb sikerének tekintik, hogy a cár és a kormány menekülni kénytelen Pétervárról. A bankok és a gazdag családok megtették az előkészületeket a menekülésre. A cár és a kormány valószínűleg Moszkvába költöznek.

Bécs, augusztus 25. A háború tizenhárom hónapja óta aligha történt esemény, amelynek híre olyan drámai erővel jelentkezők, mint az, hogy a cár, a fényes orosz udvar és a kormányzat kénytelen elhagyni Pétervár büszke városát és valamely más, távolabb fekvő városban fog menedéket keresni. A léghajóktól való félelem nagyon is kézenfekvő és így érthető, hogy végül mégis elhatározta a cár és udvara, hogy a léghajók bombái elől elvonul biztonságos vidékre. Ugyanekkor híre kelt, hogy a kormány székhelyét át fogja tenni Moszkvába, Pétervárt pedig valószínűleg kiűrik. A cári udvar menekülését azonban nemcsak a léghajók teszik természetessé. A német, magyar és osztrák katonák vízéségéről szóló jelentések és a térképre vetett egyetlen pillantás megmagyarázzák Pétervár barátságatlan helyzetét. A rigai tengeröbölben napok óta folyik a tengeri csata és a balti tartomány fővárosából tizenkét óra alatt lehet Pétervárra eljutni. Az orosz várak egymásután estek el, a német seregek Vilmát fenyegetik, azt a várost, a melyen át a vasúti vonal Szentpétervár felé fut. A cár udvara és a kormány előkészítik tehát a népet arra az esetre, ha menekülniök kell. A legnagyobb birodalom ura nem érezheti többé magát biztonságban mérhetetlen országai fővárosában. Szárazon és vízen, valamint a levegőben egyszerre fenyegeti veszedelem a szent orosz birodalom cáriját, a kinek a vonata készen áll a menekülésre.

Riga körül megújulnak a harcok.

Krisztiania. Az oroszok kiűrték Dünamünde várát, a mely a Duna folyónak a rigai öbölbe való torkolatánál fekszik és a tenger felől védi Rigát. A városi helyőrség csapatai közül alig maradt ott valami, a polgári lakosság tömegesen elmenekült. A dünamündei kikötőben az ottrekedt hajók egy részét elsüllyesztették, hogy elzárják a torkolatot, a többi hajót sürgősen elküldték. Ezen a környéken nagyterjedelmű uradalmak vannak a cárnak. A koronauradalmak gazdasági személyzetét utasították, hogy a felhalmozott készleteket haladéktalanul szállítsák el kelet felé. A cár kastélyának berendezését már elvitték.

Berlin, augusztus 25. Az orosz határról jelentik a Nationalzeitungnak, hogy a németek támadásai Riga körül az orosz előállítások ellen a lehető leghevesebbek. A német utagek feldul-ták az orosz földcsúcsokat, de az orosz csapatok mégis szívósan ellenállottak. Később a németeknek sikerült technikai fölényükkel a rigai öblöt elzáró aknavonalat nagyrésztben ártalmatlanná tenni s ekkor egyes kisebb német hadihajók behatoltak az öbölbe s ott megtámadták az orosz kereskedelmi gőzösöket, amelyek aknákat raktak le. A Reval orosz aknarakó hajót a németek elsüllyesztették. Mivel német tengererőltető csapatok is megjelentek az öböl-

ben, az orosz flottának ottlevő hadihajói sietve visszavonultak. Az oroszok a rigai rakodópartot és végig az egész mölöt homokszákokkal barrikádosták el, hogy a német ágyúvédek pusztításait ellensúlyozzák. A kikötő torkolatánál az oroszok elsüllyesztették egy kereskedelmi gőzöst és egy kotróhajót, hogy elzárják a kikötő bejáratát a német hadihajók elől.

Kitérnek az oroszok a döntő ütközet elől.

Stockholm, augusztus 25. Az Aftonbladetnek jelentik Londonból: A Standard ismert nevű katonai munkatársa, Maude ezredes, a keleti harc-téri helyzetről a következőket írja:

A németek elejétől kezdve tisztában voltak azokkal a nehézségekkel, melyek a Moszkva, vagy Szentpétervár felé való előnyomulásukban elő-jök tornyosulnak. De biztak csapa-taik rendkívüli mozgóképességében és abban, hogy képesek lesznek az oroszokat döntő ütközetre kényszeríteni és ilyképen az orosz hadsereget teljesen demoralizálni. Céljukat, főként lovasságuk által el is képesek érní, mert a német lovasság kétség-telenül felette áll az orosz lovasez-rednek. A minden más ország lovas-ságát messze felülmúló német lovas-dandároknak, ha arra alkalmuk ki-nálkozik feltétlenül könnyen sikerül-ne is az orosz seregek szervezetét tel-jesen felbontani. Az orosz hadvezető-ségnek ezzel szemben a mostani nagy visszavonulásnál főfeladata az, hogy októberig, az ekkor rendszerint be-álló esőzési időjárásig döntő ütközet elől hadseregének zömét kivonja.

Ha semmi egyéb, ez az egy dolog, az orosz hadvezetőségnek eddig sike-rült. Kérdés azonban, hogy továbbra is sikerülni fog-e, valamint kérdés az is, hogy a német mérnököknek min-den képzeletet felülmúló képzettsé-gére és gyors cselekvő képességére való tekintettel, amelylyel folyókon, mocsarakon és minden nehézségen át hidakat és vasutakat a legrövidebb idő alatt birnak építeni, maga ez az esőzés és a jelenlegi front mögött kezdődő mocsarak olyan akadályok lesznek-e, melyekbe az orosz hadve-zetőség eddig jogosan vetette végső reménységét? Orosz katonai körök-ben úgy tudják, hogy a németek igen nagyszámu ágyúval felsze-relve nyomulnak előre. Azt is való-szinűnek tartja Maude ezredes, hogy a tömördek ágyúhoz szükséges muni-ciót a németek kellő mennyiségben csapataik után tudják szállítani, noha vannak napok, amikor nem kevesebb, mint negyed millió lövedéket használ-nak el ezek az ágyúk.

Minszk-Szmolenszk az orosz visszavonulás útja.

Stockholm, augusztus 25. A Stock-holms Dagblad levelezőjének alkalmá-ván Kovno és Ossoviec eleste után a

vezető német katonai körök vélemé-nyét, a legközelebbi alakulásai iránt, kikérni. Ezekben a körökben a két erős-ség elestének rendkívül nagy fontossá-got tulajdonítanak.

Az oroszok, midőn a Visztulától visszavonulni voltak kénytelenek, hatá-rozottan a Kovno—Olita—Grodno—BresztLitovszk-vonalát jelölték ki gyüle-kezési pontul az újabb offenzíva meg-kezdéséig és szilárdan meg voltak győ-ződve, hogy ezen a vonalon való meg-állást a német és osztrák-magyar ha-dak nem lesznek képesek megakadá-lyozni. Most, hogy az orosz jobbszárny támaszpontjai a németek kezébe estek és amidőn BresztLitovszk eleste várható, világos, hogy az oroszok Minszk es Szmolenszk felé vonulnak vissza.

Felszabadult szövetséges csapatok.

Kopenhága, augusztus 25. A Politiken közlése szerint dán katonai körök Novo-georgievsk és Ossoviec elestének nemcsak a keleti harctér helyzetének szempontjából tulajdonítanak óriási fontosságot, hanem azért is, mert ennek következtében a sző-vetségesek igen nagyszámu katonasága lett szabaddá, amelyet a hadvezetőség más he-lyen alkalmazhat sikeresen.

Kelet-Galicia felszabadulása előtt.

Berlin, augusztus 25. A Rossija-nak je-lentik az orosz harcterről, hogy Tarnopol és Bródv városokat már elhagyta az orosz köz-igazgatási tisztviselői kar. El városok kiűrtését, — jegyzi meg az orosz lap — nem az ellen-ségnek Breszt-Litovsk ellen való előnyomulása okozta, hanem annak fölismerése, hogy a je-len pillanatban nem lenne okos dolog, hogy ragaszkodjanak oly terület birtoklásához, amely-nek semmi sztratégiai értéke sincs, amely azonban másutt jobban fölhasználható nagyobb csapatlőmegeket köt le. Bár fájdalmas dolog — írja a Rossija — Galliciának ezt a ré-szét az ellenségnek átengedni, az orosz népnek tartózkodnia kell a szentimentalizmus-tól, mert a súlyos idők elszántaságot és előre-látást követelnek. A közigazgatás minden fak-tora parancsot kapott, hogy ürítse ki ezt a területet, előbb azonban gyűjtse össze a ter-mést, a gépeket, a fémeket és az állatállományt szállítsa el Oroszország belsejébe, ha pedig ez nem lehetséges többé, akkor mindent sem-misítsen meg. A legutóbbi napokban kémkedés gyanúja miatt Tarnopolból számos lengyel, ro-mán és zaidó embert Oroszország belsejébe szállítottak.

Orosz mesék a rigai tengeri harcokról

Berlin, augusztus 25. A Wolff-ügynökség jelenti: Illetékes helyen a következőkről érte-sülünk. A legutóbbi napokban orosz és angol részről a valósággal ellenkező híreket közölnek a rigai tengeröbölben augusztus 15-iktől augusztus 21-ig történetekről, amelyek az orosz haderők elfűzésével fejeződtek be. A jelentések-ben nagy ütközettről van szó, azt állítják, hogy az oroszok nagy, fényes tengeri győzelmet arattak és a németeket elűzték, miután súlyos veszteségeket okoztak nekik. Anélkül, hogy az orosz hazugságok minden részletébe belemer-nénk, ismételtén nyomatékosan megállapítjuk a következőket:

A rigai öbölbe előrenyomult tengeri had-erők csak kisebb orosz erőket találtak ott, a melyeket részben megsemmisítettek, részben elűzték. Nagy tengeri ütközetről tehát szó sem lehet. Német veszteség azonkívül, a mit a hivatalos jelentés felsorol, nem volt. Sem nagyobb hajó, sem cirkáló nem süllyed: el, vagy sérült meg komolyan. Minden ezzel ellenkező orosz jelentés kohanmány.

Pernaunál való partraszállítási kísérlet visszaveréséről szó se lehet. Sem meg nem kezdünk, sem nem tervezünk — partraszállítást. Annak a torpedónaszád-flottillának, amely megjelent, csupán az volt a célja, hogy fedezze a kikötő elzárását. Ekközben ágyuharc fejlődött ki a kikötő és a tábori ütegekkel. A kikötői ütegeket elhallgattatták, a tábori ütegeket pedig jó eredménnyel lőttük. Egy orosz gőzöst és hat orosz vitorláshajót ezenkívül elfoglunk és elsüllyesztettünk. Az oroszok által állítottak zászmányolt hajók nem egyebek, mint gőzcsónok, amelyeket mi a hajóutak elzárása céljából elsüllyesztettünk.

H I R E K.

Előléptetések az aradi ezredekben.

(A szeptemberi háborús csilaghullás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 25.

A katonai „Rendeleti Közlöny” legutóbbi száma közli, hogy a király kinevezte: a lovasságnál Várady-Szakmáry Dónát 12. huszárezredbeli kapitányt őrnaggyá; a gyalogságnál Csernohaus Károly, Lösch Adolf és Neumann Oszkár 33. gyalogezredbeli főhadnagyokat századosokká, Codarcea Szabin és Kleer Pál 33. gyalogezredbeli hadnagyokat főhadnagyokká, Raskó László és Herbay Jenő 33. gyalogezredbeli zászlósokat hadnagyokká. A tartalékos tiszti állományban a gyalogságnál Róder Henrik, Barkász Lajos, Weissberger Gusztáv, Miklóssy Gábor 33. gyalogezredbeli, Lévai Jenő dr. 28. vadászászlóaljbeli, Hoffmann Ottó, Kelemen Gábor dr. és Báthory István 33. gyalogezredbeli hadnagyokat főhadnagyokká, Halász Dezső, Horzog István, Jakab Károly, Gyarakai Sándor és Pálfi György zászlósokat hadnagyokká.

A lovasságnál a tényleges állományban: Gager János báró 12. és Polnisch Ottó 3. huszárezredbeli hadnagyokat főhadnagyokká, a tartalékos tiszti állományban: győrfári Strasser Alajos, Kary István és Hauser Pál 3. huszárezredbeli hadnagyokat főhadnagyokká, Maróthy László és Csértán Sándor 3. huszárezredbeli, Csernovics György és Székács János 12. huszárezredbeli zászlósokat hadnagyokká. A tüzérságnál a tényleges állományban Stuchlich Imre 7. lovastűzér osztálybeli hadnagyot főhadnaggyá, Reiber Henrik 7-es lovásztűzér osztálybeli zászlóst hadnaggyá, a tartalékos tiszti állományban Knóthy Viktor dr. 7. lovastűzér osztálybeli hadnagyot főhadnaggyá. — A katonai orvosi tisztikarban: Gava Athanász dr. ezredorvost törzsorvossá, a tartalékos állományban Petz Lipót dr. és Spielberger Henrik dr. 33. gyalogezredbeli segédorvoshelyetteseket segédorvosokká.

A honvédség Rendeleti Közlönye pedig közli, hogy a király 1915. évi szeptember 1-ai ranggal Baksy Ernő és Serbán János 2. honvédgyalogezredbeli zászlósokat hadnagyokká, Regensperger Jenő és Reiber Ervin 3. huszárezredbeli hadnagyokat főhadnagyokká, Bogdánffy Béla 2. gyalai népfelkelő ezredbeli had-

nagyot szintén főhadnaggyá és végül Elekes Bernát 2. gyalai népfelkelő állatorvost, állatorvossá nevezte ki.

— Előléptetések a tábornoki karban. A király szeptember 1-től számítható ranggal gyalogsági tábornokká nevezte ki Arz Artur altábornagyot, a kassai hadtest parancsnokát, akinek diadalmas csapatai — mint a Hóferben napok óta olvasható — egyre közelebből szorongatják az utolsó nagy orosz erősség Brest-Litovszk vonalát. Ugyancsak szeptember 1-vel vezérőrnaggyá léptette elő az uralkodó Henneberg József báró ezredest, az aradi 34. gyaloggyandár parancsnokát. Henneberg báró a szegedi 46-osok ezredparancsnoka volt, amikor azonban Resch Ferenc vezérőrnagy betegsége miatt visszalépett a dandárparancsnokságtól, őt bízták meg az aradi dandár vezetésével. Vezérőrnaggyá lépett elő Boeriu János, a 86. gyalogezred parancsnoka, aki alvezéresi rangban néhány év előtt az aradi házierezd szimpatikus zászlóaljparancsnoka volt. Boeriu a háború folyamán oly nagyszerűen vezette ezredét, hogy Roda-Roda haditudósítása szerint — mint az Aradi Közlöny megírta akkoriban — a legtragikusabb kaionai kitüntetésre, a Mária-Terézia rendre hozták javaslatba. Mária-Terézia rendet a háború alatt még senki sem kapott, azonban Boeriu máris magasabb rendjellel tüntette ki az uralkodó.

— Athelyezés. Rövid aradi tévékenykedés alatt is mindenütt szimpatiaival találkozott Liptay Béla őrnagy, a Hadik-huszárok aradi parancsnoka. Ezért bizonyára őszinte sajnálkozást kelt az a hír, hogy az őrnagyot az aradi huszárezredtől áthelyezték a hadügyminisztér az első huszárezredhez. A távozó parancsnok néhány napon belül foglalja el új állását.

— Dícsérő elismerés. A katonai Rendeleti Közlöny mai száma közli, hogy a hadsergőparancsnokság Kompner Pál 3. huszárezredbeli főhadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magaviselete miatt dícsérő elismerését fejezte ki.

— A szerb király fivére súlyosan megsebesült. Baselből jelentik: Karagyorgyevics Arzón herceg, a szerb király fivére, aki az orosz hadseregben szolgált, a Narav és a Bug között folyt harcokban súlyosan megsebesült. A herceget Kievvbe vitték.

— Kinevezés. Schannen Gyula, a háború tartamára szolgálati feltele bevonult nyugállományú számvivő százados, címzetes számtanácos, a budapesti Golgotha-uti és Símor-utcai hadikórházak gazdasági hivatalának vezetője valóságos honvéd számtanácosossá nevezett ki.

— A tűzifa árának emelkedése. Egy olvasónk írja: Hogy a tűzifa ára egy rövid fél év alatt Aradon mily rohamosan emelkedett, lapunk egy előzetője beküldötte nekünk a következő adatokat: Egy vagon gyertyánfa 1915. február hónapban 140 K, vasut fuvarja 28-45 K, vasutból behozatal 14 K, lerakása a fának 7 K, gépvágás 16 K, hasítás 14 K, összesen 219 korona 45 fillér; 1915 augusztus hónapban 320 K, vasut fuvarja 27-35 K, vasutból behozatal 38-60 K, lerakása a fának 15 K, gépvágás 30 K, hasítás 40 K, összesen 470 korona 95 fillér. Tehát egy vagon fa ára ez év február havában, amíg a fakamarába került 219 korona 45 fillér, ugyanezen év augusztus havában, 6 hónap múlva, 470 korona 95 fillérbe került. Tehát 100 százaléknál jóval több az áremelkedés. Ez ellen nincs szava semmilyen hatóságnak? Fuvaros, favágó, fejszés ember szabadon zsarolhatja a közönséget?

— Újságírók egy nagy bűnügyi nyomozás koronatanul. Nagyváradról jelentik: Nagyvárad város villamos művénél néhány nap előtt nagy botrány pattant ki. Kuzok Kálmán, a villamosmű főkönyvelője azzal vádolta meg Belányi Imre igazgatót, hogy a városi villamosmű rovására és annak tekintélyes megkárosításával kedvezett Reichel Henriknek, a kölcsönösökkel támogatott barátjának, az almavölgyi kőszénbánya bérletjének. A vádak szerint Belányi igazgató nagyobb mennyiségű szénért fizettetett ki a villamosmű pénztárából városi pénzt Reichelnek, mint amennyi szén tényleg beszállítottak. A vádat a nagyvárad lapok bőven megírták. A város részéről vizsgálat indult Belányi ellen, majd pedig tegnap, a nagyvárad kir. ügyészség is nyomozási eljárást tett folyamatba hűtlen kezelés és okirat-hamisításért Belányi Imre ellen. A tegnapi napon már meg is bízták a nyomozással, a tanukihallgatással a rendőrség bűnügyi osztályát. Erlich Imre fogalmazó tegnap már be is idézte és kihallgatta tanuként a nagyvárad lapokban ez ügyben közölt cikkekre vonatkozólag Fehér Dezsőt, a Nagyvárad Napló főszerkesztőjét, Hegedűs Nándort a Szabadság felelős szerkesztőjét és Horkay Elemért a Nagyvárad munkatársát. Kihallgatta továbbá tanuképpen Kaczián Károly dr. nagyvárad ügyvédet, a jászóvári prépostság nagyvárad jogtanácsosát is, aki közreműködött az almamezői szénbánya bérletére a jászóvári prépostság és Reichel Henrik közt létrejött szerződés megkötésénél. Ezzel a szerződéssel kapcsolatosan azt igyekeznek majd a nyomozás kideríteni, volt-e része és mennyiben Belányi Imrének az almamezői szénbánya vállalatban. Igen érdekes, hogy a nagyvárad ügyészség a nyomozás első lépésénél az újságírókat, akik az ügyet nyilvánosságra hozták, mint fontos és döntő tanukat hallgatja meg.

— Halálozások. Örv. Pálffy Ferencné szül. Szilberlechner Lujza, néhai Pálffy Ferenc 1848—49-es honvédőrhadnagy özvegye, életének 68-ik évében rövid szenvedés után aug. 24-én Aradon elhunyt. Temetése folyó hó 26-án d. e. 10 órakor lesz az Aulich Lajos-utca 11. sz. a. házból. A magboldogult sógora volt néhai Pálffy Albert jeles írónak. — Deutsch Hermann aradi magánzó Budapesten 68 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Temetése Aradon augusztus 26-án délután 4 órakor lesz. Halálát a Weiss, Deutsch, Holländer és Zipser családok gyászolják.

— Árdragítók leszállított büntetései. Arad város tanácsa ma tartott ülésében, mint másodfoku kihágási bíróság, foglalkozott több élelmieszerkeszkedő ellen árdragítás miatt az elsőfoku bíróság által hozott ítélettel. Jó Béla referálta a felelőzéseket és a tanács a javaslatok alapján valamennyi ítéletet megváltoztatta és az elzárásban elmarasztaltakat pénzbüntetéssel sújtotta. Így többek között egy lisztkereskedő cég tulajdonosát, a ki 25 napi elzárásra és 900 korona pénzbüntetésre volt ítélve, mindössze 150 koronával büntette, mert a maximális árnál drágábban adott el lisztet. A tanács a méltányosság álláspontjára helyezkedett és az árdragítókkal szemben azért hozott enyhe büntetéseket, mert tapasztalata szerint az aradi kereskedelemben, eltekintve a háború kezdetén előfordult néhány esettől, a közönség megkárosítására irányuló visszaélések nem történtek.

— Házasság. Birkenheuer Mihály dr. és Kovács Rózsika Köveden házasságot kötöttek.

— Adományok a főispánnál. Urbán Iván báró főispánhoz a legutóbb közölt kimutatás óta a következő hadi jótékony adományok érkeztek: A megyei Vörös Kereszt javára: Kabdebó István talpasi birtokos 200 korona, Mairovitz Adolf M.-Radna 1000 korona, Kovács Lajos jegyző Medgyesegyháza 81 korona 12 fillér, Menyháza fűrdő-bizottság (Ormos-alap, 216 korona 20 fillér, Medgyesbodzás község gyűjtése 235 korona 38 fillér, Parázs község gyűjtése 78 korona, Koromzay Frigyes Acsev. igazgatója 400 korona, Székudvari jegyző az ottani ifjuság által rendezett műkedvelői előadás jövedelme címén 56 korona 20 fillér. Összesen 1961 korona 90 fillér. A hadbaronultak hátramaradottai megyei alap részére. Világosi főszolgabíróság május—juniusra 42 korona 64 fillér, Aradi főszolgabíróság júliusra 23 korona 31 fillér, Világosi főszolgabíróság júliusra 21 korona 82 fillér, Tornovai főszolgabíróság júliusra 18 korona 70 fillér, Kisjenői főszolgabíróság hátraléka áprilisra 18 korona 81 fillér, Pécskai főszolgabíróság június és júliusra 34 korona 57 fillér, Borossebesi főszolgabíróság júliusra 18 korona 52 fillér, Borosjenői főszolgabíróság júliusra 15 korona 68 fillér, Nagyhalmágyi főszolgabíróság júliusra 12 korona 45 fillér, Máriaradnai főszolgabíróság júliusra 10 korona 39 fillér, Balogh Zoltán jegyző 9-ik részlet adománya 16 korona, Arad megye központi és árvaszéki júliusra 141 korona 78 fillér, Medgyesegyháza községe 50 korona 68 fillér, Arad megye központi, árvaszéki és kórházi tisztviselői augusztusra 151 korona 89 fillér, Világosi főszolgabíróság augusztusra 21 korona 32 fillér, Pécskai főszolgabíróság augusztusra 17 korona 46 fillér, Kisjenői főszolgabíróság augusztusra 18 korona 80 fillér, Nagyhalmágyi főszolgabíróság augusztusra 12 korona 86 fillér, Borossebesi főszolgabíróság augusztusra 18 korona 52 fillér, Máriaradnai főszolgabíróság augusztusra 10 korona 39 fillér, Tornovai főszolgabíróság augusztusra 18 korona 60 fillér, Borosjenői főszolgabíróság augusztusra 15 korona 68 fillér. Összesen 710 korona 87 fillér.

— Megszúrt munkás. Ma délelőtt a MARTA gyár nagy munkatermében Szűcs Lajos munkás egy több évi, hegyes eszközzel, az ugynevezett simítóvassal hasbaszarta egyik társát, Hangrád Imrét, akit súlyosan megsebesülve a kórházba szállították. A dolog előzményei a következők: Hangrád Imre kissé ideges természetű ember, akit munkatársai épen ezért szeretnek bosszantani. Szomszédságában dolgozó társai ma délelőtt is többször ingerkedtek vele s így közte és Szűcs Lajos között éles szóváltás támadt s e közben történt, hogy Hangrádot társa megszúrta. A megsérült munkás Vidéki Gusztáv ügyeletes rendőrtisztnek, úgy adta elő az esetet, hogy Szűcs a tettét szándékosan követte el. A tanúk és Szűcs Lajos vallomásaiból azonban kiderült, hogy a dolog súlyos gondatlanság következménye. Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy a tettet, kihallgatása után szabadon eresztette.

— Használt iskolakönyvek tartós, jó kötésben félárban kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében. Ugyanott új iskolakönyvek is kaphatók és tavalyiak méltányos áron beváltatnak.

— Tanfolyamok csomó és béna katonák számára. A csomó és béna katonákat gondozó bizottság elhatározta, hogy csomó és béna magyar honos katonatisztek, zászlósok és tiszthelyettesek, valamint a leánysegi adományok egyének számára a nyár folyamán Budapesten a kereskedelmi ismeretek elsajátításának céljából a következő kereskedelmi tanfolyamokat fogja megnyitni: 1. Olyan kereskedelmi tanfolyam, amelyre való felvételüket kérelmezhetik — előtanulmányokra való minden tekintet nélkül — mindazon akár hivatásbeli, akár pedig tartalékos tisztak, zászlósok és tiszthelyettesek, akik a kereskedelmi szakhoz tartozó valamely foglalkozást (pénzügyészetek, biztosító intézetek, ipari vállalatok, szállítási üzemek, áruüzlet, kereskedelmi vállalat stb.) kívánják jövőre megölhetőségük forrásul választani. E tanfolyam 4 hónapig tart. 2. Az első pontban körvonalazott tanfolyammal teljesen azonos, de külön tanfolyam lesz ugyancsak Budapesten azon altisztek és közlegények számára, akik a gimnázium vagy a reáliskola VIII. osztályát elvégezték vagy ezen iskolában érettségi bizonyítványt szereztek. Ezen tanfolyam szintén a nyár folyamán nyílik meg. 3. Az első pontban jelezett időben szintén Budapesten, ugyancsak négy hónapra terjedő időre tanfolyam fog megnyitni azon a háboruban szenvedő sérülések következtében csönkult magyar honos közlegények és altisztek számára, akik legalább 4 középiskolát, vagy 4 polgári iskolai osztály elvégzését tudják igazolni. 4. Szeptember hó 1-én egy új hónapra terjedő felső kereskedelmi tanfolyam fog megnyitni Budapesten mindazon csomó hivatásbeli és tartalékos tisztak, zászlósok és tiszthelyettesek számára, akik a kereskedelmi pályán öhajják keresni jövő boldogulásukat, evégtől a felső kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítványt megszereztek. A polgármester felhívja az Aradváros területén tartózkodó, csönkulást és benuulást szenvedett tisztakat, zászlósokat, tisztjelölteket, valamint a leánysegi adományba tartozó egyéneket, hogy az esetre, ha a fentemlített tanfolyamok valamelyikén résztvenni öhajtanak, erre vonatkozó kérvényüket haladéktalanul és közvetlenül a „Csönkított és béna katonákat gondozó bizottság”-hoz, Budapest, V. kerület, Hold-utca 16. címre nyújtsák be. Az érdeklődőknek az egyes tanfolyamokra vonatkozó részletesebb útmutatásokat a polgármesteri hivatal nyújt. Ugyancsak felhívja Vargassay Lajos polgármester az Arad városában tartózkodó s a katonaságtól végleg elbocsátott azon csönkultakat és bönakat, kiknek kereső képessége meglehetősen orvosi utókezelés, műveltségükkel való ellátás és gyakorlati oktatásban való részesítés után egészen vagy részben visszaállítható, hogy a polgármesteri hivatalban tizenöt nap alatt jelentkezzenek. E jelentkezés alapján a csönkított, béna és mellbeteg katonákat gondozó hivatal fogja az utókezelésre, művelésre és oktatásra részben volt katonákat a megfelelő intézetbe bethelyezni.

— Előléptetés. A kőszegi halotti Soltész Károlyt, az aradi honvéd parancsnokságához beosztott, százados őrnaggyá léptette elő.

— Az internált szerb ügyvéd levele. A háború eleje óta Aradra internáltnak él itt Hinc Brandó dr. verseci ügyvéd. A börtönytörvény alapján az internáltak részére ugynevezett házszabályt dolgozott ki, amely az életmódjukat írja elő. Eszerint minden levelet, amelyet elküldenek tartózkodási helyükről kötelesek bemutatni a rendőrségnek. Hinc dr. ezt elmulasztotta, de a rendőrségnek tudomására jutott, hogy Verseci levelez. Az aradi rendőrbíróság ezért megindította ellene az eljárást és 100 korona fő, valamint 100 korona mellékbüntetésre ítélte a duszadag ügyvédet. A tanács felelőse továbbán ma foglalkozott az ügyvel és az ítéletet indokainál fogva jóváhagyta.

— Használt iskolakönyvek óriási készlete József I. és Fia könyvkereskedésében, Weitzer János-utca.

— Egy aradi festmény viszontagságai. Különös kalandokon ment keresztül egy aradi festő műve Nagyváradon. Egy esztendővel ezelőtt július 9-én a Rákóczi-ut sarkán értékes képet talált egy rendőr. Meghirdették a váradilapokban, hogy kié a kép? A tulajdonos azonban nem jelentkezett mostanáig. Ma Fränkel Ernő fővárosi műkereskedő jelent meg a váradilapokban a képről, azzal, hogy egy per elvesztése után az az ő jogos tulajdona. Fränkel ugyanis képkiállítását rendezett Nagyváradon és egy mérnök hazavittette Illene Lipót ismert aradi festőművész „Füvés” című képét megnézni a feleségével, megvegyék-e? A képet visszaküldték, de Fränkel nem akarta elfogadni, kérte a vételárát. Erre a mérnökék cselédje a szép festményt letette az utcára, rokkra és elment. Polgári pár indult meg, a melyben Fränkel nem tudta igazolni a kép megvételét, a kép az övé maradt s most csak akarja vitetni. A rendőrség azonban közel 200 korona örzési díjat számít föl a 400 napig örzött festményért, amelynek a nagyváradilapok így parkoltséggal tenger pénzbe kerültek.

— A tanítóképző tartalék-kórház vezetősége hálásan köszöni az alábbi nemes szívű adakozóknak, kik folyó hó 18-án megemlékeztek szegény sebesült és beteg katonáinkról és jószágukkal igyekeztek őket megörvendeszteni. Báró Nopcsa Elekné, Schenk Rudolfiné, Weisz Mór és Fiai, Schreier sóraktár, Kremmer, May János, Farkas, Varga András, Hofmann Ottó, Stojakovits Mihály, Sári Ferenc, Prokopetz, Lénárt András, Márkus és Mihályi cukrászda.

— Ertesítés. Több oldalról történt érdeklődés folytán értesitem a n. é. közönséget, hogy a hatóság nál jegyzett listát annak teljes értékében bárkivel átvezem és feldolgozom. Tököly-tér 8. szám alatt levő üzletemben naponta a legfinomabb minőségű házikenyér fog állandóan a n. é. közönség rendelkezésére állani. Így a n. é. közönség kényelmének és jóllétének a jövőben is teljesen ki lesz elégítve, a legnagyobb kényelem mellett. Tisztelettel az Első Gyulai Házikenyér-gyár tulajdonosa Spitzler Rudolf.

— Használt és új tankönyvek Krausz Paulinnál, színházépület.

— Kóser étterem megnyitása. Értesitem az összes hitsorsosokat, hogy Szabadság-tér 10. sz. alatt (az udvarban) egy modernül berendezett orthodox kóser éttermet létesítettem, ahol bármely időben házonkívülre is házias és izletes ételeket legutányosabban szolgállok. Szíves látogatást kérek, kitűnő tisztelettel Kramer Gyula, vendéglős.

— Megérkeztek a tömhetetlen uborkás és befőttesüvegek. A világhírű „Rex” patent befőttesüvegekből állandóan nagy raktár. Korektálás és üvegezés legolcsóbban eszközölköznek Fischer Mór Arad, Andrassy-tér 25. Telefon szám 568.

— Iskolakönyvek kaphatók Weisz Leó könyvkereskedésében.

— Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése.

— Előnyös cipő-kiállítás! Temesvári üzletem feloszlata miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron bocsátom áruba. Weinberger János cipőárúháza, Arad, Andrassy-tér 20.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Olcsó papírszalvéták Kerpelnél.

— A papir, mint fűtő és szénanyag. A fa árak drámai megdrágulása mindenkinek nagy gondot okoz, vajon hogyan lehet télire a fűtőanyag szükségletet gazdaságilag előnyösen fedezni, vagy legalább a magas árakat némileg olcsóbbá tenni. Nagy segítségre van e kérdés megoldásában az a körülmény, hogy a selejtes, hulladék-nyerség és egyéb papírokat jól lehet használni fűtőanyagul. Egy napig a papírokat vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszárazítjuk. A szárítás után ez a papíranyag éppen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok nem égnék lánggal, hanem, mint a szén izzanak. A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladékpapírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, hol 151. sz. telefonon is megrendelhető.

— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapestben kaphatók Breuer Nővérek dohánytözsdejében VI., Teréz-körút 54.

TANÜGY.

(—) Beiratások. Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskolában a javítóvizsgálatokat augusztus 31-én délelőtt tartják. Az utólagos beiratások szeptember 1., 2. és 3-án lesznek délelőtt 9–12-ig. Szeptember 4-én nyílik meg a tanév. A rendes előadások szeptember 6-án kezdődnek. Az Aradvárosi Női Felső Kereskedelmi Iskolában a javítóvizsgálatok aug. 31-én d. u. 3–5 órákor lesznek a fiú felsőkereskedelmi iskolában. Az utólagos beiratások szeptember 1., 2. és 3-án lesznek ugyanott délután 3–4 óráig. A tanév szeptember 4-én nyílik meg; a rendes előadások szeptember 6-án kezdődnek. A női kereskedelmi szaktanfolyamban az előadások szeptember 7-án d. u. 2 órákor kezdődnek. Beiratkozni lehet naponként d. u. 4–5-ig a felsőkereskedelmi iskola igazgatói irodájában.

(—) Javító-, pótló-, felvételi- és magánvizsgálatok a reáliskolában. Az aradi állami főreáliskolában folyó évi augusztus hó 30-án reggel 9 órákor tartják a javító vizsgálatokat és a magánvizsgálatoknak írásbeli részét, augusztus 31-én pedig reggel 8 órákor a pótló és felvételi vizsgálatokat, valamint a magánvizsgálatoknak szóbeli részét a liceum épületében. Ugyanott tartják szeptember három első napjának délelőttjén a beiratásokat is.

(—) Beiratások az újszentannai állami polgári iskolában 1915. szeptember hó 1-én, 2-án, 3-án, 4-én és 6-án lesznek. A rendes tanítás szeptember hó 9-én kezdődik.

Felolvas szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Weisz Arnoldné született Deutsch Berta és Holländer Ignáczné született Deutsch Johanna úgy a saját, mint az alulírottak nevében mély fájdalommal jelentik, hogy szeretett testvérük

Deutsch Herman

hosszu ideig tartó betegség után 68 éves korában e hónap 22-ikén Budapesten elhunyt.

Holttestét hazahozattuk és 26-ikán, esütőrtökön délután négy órákor temetjük el az itteni izraelita temető halottas házából.

Aldás emlékére!

Arad, 1915. augusztus 25.

özv. Deutsch Józsefné, sógornője. Weisz Arnold, Holländer Ignác, Zipser Lajos, sógorai. 3196

KERPEL IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papir-
nagykereskedése, műkeres-
kedése, kölcsönkönyvtára és
zeneműkölcsonzó intézete

ARADON.

Minden újdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek.

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete.
Viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Irodai szerek és kellékek első-
rendű minőségben. Különle-
gességek.

Kitűnő szénpapíros írógép-
szalagok és kellékek. Hasz-
nált és új írógépek rak-
táron.

Papir- és írószer árukból
viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Veszek a legmagasabb áron
egyes könyveket, egész
könyvtárakat és levélbélyeg
gyűjteményeket. Ugyanígy
újabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon-
tosabban intéztetnek el.

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

Szabadalmazott és törvényesen védett
vetőmag-
csávázószer

„ANTISPORA-VITA“

Hazai és kül-
földi szakte-
kintők megál-
lapították, hogy az
Antispora-Vita
az összes ve-
tőmag félék,
de elsősorban
az üzreg által
hazánkban
állandóan fe-
nyeztetett bu-
zának csává-
zására a leg-
megfelelőbb

és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással
szolgálnak a vezérelárúsitók:

SCHWARZ ÉS TAUBER
nagykereskedők, NAGYKANIZSA.

Garai Károly

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1–3.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-állásokat, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodai és kávéházi, kórházi és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 201

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermekkocsik
nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű- és játék-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Arad

* Az ezen rovat alatt közölt hirdetésekért nem vállalunk
felelősséget.

Kovács Soma és Társa Arad

— gazd. gépek, gőzgép és malomszerek gyári raktára. — Kutak, szivattyúk, fecskendők, tömlők. —

Raktárunkról azonnal szállítható:

Motorbenzin,

Borsajtók,

Corbin,

Benzonit,

Szőlőzuzók,

Gépfaggyu,

Gépolajok,

Rosták,

Gyanta,

Hengerolaj,

Konkolyozók,

Szijjak,

Motorolaj,

Ekék,

Ponyvák,

Gépkenőcs,

Cultivátorok,

Zsákok,

stb., stb.,

Velőgépek,

stb., stb.

8386

ZSIR

prima, egészséges idei.

Szalonna

68

Burgonya

napi árban kapható

Kalmár Endréné

Arad, Asztalos Sándor- és

Chorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.

Moesorán Mihály

elsőrendű cipészete

Arad, Hunyadi-utca 3. sz.

Készít mindennemű uri-, női és gyermek-cipőket, jutányos áron.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 2813

Kertész Ferenc

órás

Arad, Deák Ferenc-u. 8.

Elvállal mindenféle óra- és arany- és ezüst- javításokat pontos és szakszerű kivitelben, szolid áron. Javításokért 2 évi szavatosságot vállalok. 2805

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József

villanyszerelési vállalkozó

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Görögdinnye

vérpiros uradalmi, ugyisintén szép érett paradicsom, valamint elsőrendű makói veres- és fokhagyma kicsinyben és nagyban kapható és úgy helyben mint vidékre, legolcsóbb napi árak mellett szállít

Káli Ferenc

zöldség- és gyümölcskereskedő Arad, Asztalos Sándor-utca 5. — Vidéki megrendeléseket aznap elszállítok. 2858

Használt ólom megvételre kerestetik.

T. c.

A 2968. sz. miniszteri rendelet felhatalmazza a kenyérgyárakat, hogy ugyanolyan mennyiségű liszt előállítására, mint amennyit az 1913/14-iki gazdasági évben felhasználtak, az idén a búzát beszerezzék.

Ennek folytán azon helyzetben vagyunk, hogy a t. közönség igényeit ugyanazon mértékben, mint a háborút megelőző években, kielégíthetjük.

Eladási helyeink mindenkor kellő módon ellátnak kenyérrel, úgy, hogy a t. közönségnek mindenkor friss és jóminőségű búzakenyér fog rendelkezésére állani.

Arad, 1915. augusztus hó.

Tisztelettel

3179

Dózsakenyér-gyár.

Női

modell kalap ujdonságok.

Már megérkeztek a legújabb
kaszírozott bársony és
fehér filz kalapok

nagy választékban. Vidékre viszonteladóknak választékokat küldök. Férfi kemény és puha divatkalapok nagy raktára. Kalapátalakítások, festések és tisztítások a legújabb modellek után elvállaltatnak. Teljes tisztelettel

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre berendezett kalap-gyártás

Arad, Deák Ferenc-utca 42.

A Fehér Kereszt-tel szemben.

Minden vasárnap délután este 8 óráig kalapkiállítás az üzletben.

2719

Drágul a fűtés!

Bérbeadatik

Méltóságos báró Bohus Lajos ur bérpalotájában: egy modern berendezésű, tágas

négyszobás lakás.

több üzlethelyiség.

központi fűtéssel!

Értekezhetni alólirott házigondnokkal:

Bódy Bódog.

2815

Drágul a fűtés!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Felhívjuk az ipari és gazdasági munkásoknak b. figyelmét, a mi kizárólagos szabadalmazott munkás öltönyeinkre és köpönyeinkre. Elősz. kithatatlanság amerikai munkával, zsebekkel, álló és lehajtott gallérral ellátva, „Pretória” felírással, legjobb minőségű, valódi kék színben. Igen jó mosható, mindenféle nagyságban. — Kizárólag csak a feltalálónál

Szántó Mór és Társa férfi, fiú és gyermek ruha telepén kapható ARAD, színház-épület, földszint és emelet. —: —:

Ugyintézte telepeink: Miskolc, Sátoraljaujhely, Szatmár, Máramarossziget, Osd, Salgótarján, Rozsnyó és stb. — Utánzástól óvakodjunk. Szigorúan szabott ára az öltönynek és kabátnak darabonként 8 kor. — Mintákat bárhová bérmentve küldünk. 2787

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Szép, molett, barna elvált asszony gavallér uriember tisztességes ismeretségét keresi. Leveleket „Vidéki” jelíggel a kiadóhivatalba kér. 3193

„Érsekujvár.”

Levelei elküldtek, azoknak egységes tartalmával együtt a címét is várom. Udv. j. 3191

OKTATÁS.

Eine deutsche Lehrerin wünscht deutsche Lektionen zu erteilen. Auskunft in d. Administration. 3189

ELLÁTÁS.

1-2 íz. középiskolai tanuló hivatalnokai családnál, tanulmányaik gondos ellenőrzése mellett, teljes ellátásra elfogadtatik. Német nyelv társalgás. József főherceg-ut. 8., félemlét 16. 3192

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal német bonno egy gyermek mellé kerestetik. Cím Batthyány-utca 31. sz. 2857

Egy ügyes eladó női divat üzletbe kerestetik. Licker Ferenc női divat üzlete, Fábrián L. utca. 3190

Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskolával kapcsolatos internátusba diálmunkáló keresetlik. Jelentkezések az intézet igazgatóságánál délelőtt 10-11. 3194

Egy ügyes segéd, ugyancsak egy könyvelő kisasszony üzletünkben alkalmazást talál. Lengyel Testvérek Arad, Andrásy-tér 15. 3195

Jó fiú tanulóknak felvétetik Schönbrunn Albert vegyeskereskedésében, Kőtegyháza. 3140

2 fiatal segédet keresek, kik a férfi, női és disznó munkában teljes jártassággal bírnak. Színház Versenybász. 3146

Gazdasági gépész

hadmentes, ki gőzeke valamint gazdasági villanytelep továbbá az összes gazdasági gépek kezelésében és szakszerű javításában kellő gyakorlattal és képzettséggel bír, a megfelelő vizsgákkal és bizonyítványokkal rendelkezik, alkalmazást nyer szeptember 15-iki belépésre, Vajda Zsigmond kunagotai gazdaságában, u. p. Magyar-Bánhegyes. 3150

ALKALMAZÁST KERES.

Házi varrónő ajánkozik. Vidékre is elmegy. Cím F. I., Arad utca 3. 3183

Fiatal

hivatalnok, jelenleg ipartelepénél alkalmazva, megfelelő állást keres, esetleg azonnali belépésre, is. Megkeresést „Erőteljesített” jelíggel a kiadóhivatalba kérek. 3091

Fiatal szoptatós dada

ajánkozik urt hához. Ertekezni kórház, szülészeti osztály. 3164

Gyakorított pénztárnoknő,

ki az irodai teendőkhöz járatos, állást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kérek „Megbízható” jelíggel. 3159

ÜZLETEK.

Egy jömenetelő iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3120

INGATLAN.

Központ-utca 25/a. sz. jól védett ház, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi Banknál. 3074

Gyárnak megfelelő házat megvételre keresek, melyen bankteher van s kevés pénzzel átvethető. Cím a kiadóhivatalban. 3185

Pálos-Barackán

15 percre a motorhoz, 1¹/₂ hold termő szőlő kőli terméssel, teljesen felszerelve, kolnával, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3145

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladhatók. Ertekezhetni ugyanott. 3119

LAKÁST KERESNEK.

Elegánsan butorozott utcai szobát, teljes ellátással, a város közepén, keres intelligens urt nő. Cím Messenger boy vállalatnál. 3188

KIADÓ LAKÁS.

Batthyány-utca 31. sz. alatt 4 szobás utcai lakás kiadó. 2857

Egy 2 és egy 3 szobás földszinti lakás, előszobával és egy 7 szobás elsőemeleti lakás, mely irodának is alkalmas, november 1-re kiadó. Bővebbet Kiss Ernő-utca 1. sz. 3182

2 szobás utcai lakás

előszobával, november 1-re Flórián-utca 7/a. szám alatt kiadó. 3184

Modern

butorozott szoba, előszobával, fürdőszobával, gázfűtéssel és villanyvilágítással szerény áron kiadó Dobó-utca 6. szám alatt. Tudakozódni lehet a házmesternél. 3184

Hassinger-utca 4. számú

ház első emeletén lévő hatszobás urt lakás egészben vagy fele részben november 1-től kiadó. Bővebbet a házmesternél. 2915

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I. u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Erzsébet királyné körút 18/a. számú ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal kiadó. 1646

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodikemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szabadonfutó

jókarban lévő kerékpár eladó Kertész Pál fűszerüzletében, Erzsébet-utca 13. 3187

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3044

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papirkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Rövid zongora

jókarban lévő eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3148

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

KÜLÖNFÉLE.

Ellenőrző pénztárakat

és írógépeket jótállás mellett javít Schmotzer és Bodnár műszerészek. Perényi-utca 6. Telefon 338. Ugyanott elsőrendű üzem kellékek raktáron. 3175

Raktárnak vagy műhelynek alkalmas világos, 13 mtr. hosszú, 6 méter széles helyiség azonnal kiadó. Aranykőz-u. 7. 3168

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyancsak régiségeket vesz és elad

Losonczi Lajos
órás és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 994.

Sörcsarnok és étterem megnyitás.

Van szándék a n. 6. közönség b. tudomására hozni, hogy f. hó 15-én Aradon, Fábrián-utca 1. szám alatt, a Balaton kávéház mellett sörcsarnokot és éttermet nyitottam. Abonenseket úgy az éttermembe, mint házakhoz kihordva elfogadok. — Jó ételekről és tisztán kezelt italokról állandóan gondoskodom. —

Naponta frissen csapott sör. Valódi ménesi, magyar és kecskeméti borok. — A n. 6. közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel Csizmadia Vilmosné.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűnyomtatódéje. Kiadó tulajdonos: Aradi nyomda r. t.